

**EL POU
DE LA
GALLINA**

Núm. 371

elpou.cat | 4€ | gener 2021

**REVISTA MANRESANA
D'INFORMACIÓ I OPINIÓ**

L'entrevista a
Rufi Cerdan,
geògraf
i activista social

DEU PLACES QUE FAN VIVA MANRESA

CLÍNICA UNIVERSITÀRIA

Especialistes que treballen en equip per a la teva salut

UNITAT DE LA VEU

Tractament i reeducació de la veu parlada i cantada. Millora de la tècnica vocal.

Per a persones que fan un ús intensiu de la seva veu, sigui com a professional o com a amateur.

Equip multidisciplinari de logopedes, otorinolaringòleg i fisioterapeutes.

UNITAT DE SALUT I ESPORT

Assessorament per a la millora del rendiment esportiu i la pràctica saludable de l'esport.

Prevenió i tractament de lesions.

Equip multidisciplinari de fisioterapeutes, podòlegs, psicòleg i nutricionista.

UNITAT DE CIRURGIA PODOLÒGICA

Cirurgia de mínimament invasiva del peu. Tractament quirúrgic d'ungles encarnades, dits en martell, galindons, metatarsàlgies, esperó de calcani o neuroma de Morton.

Equip multidisciplinari de podòlegs i anestesista.

SERVEI DE FISIOTERÀPIA

SERVEI DE LOGOPÈDIA

SERVEI DE PODOLOGIA

SERVEI DE DIETÈTICA I NUTRICIÓ

SERVEI D'ATENCIÓ PSICOLÒGICA

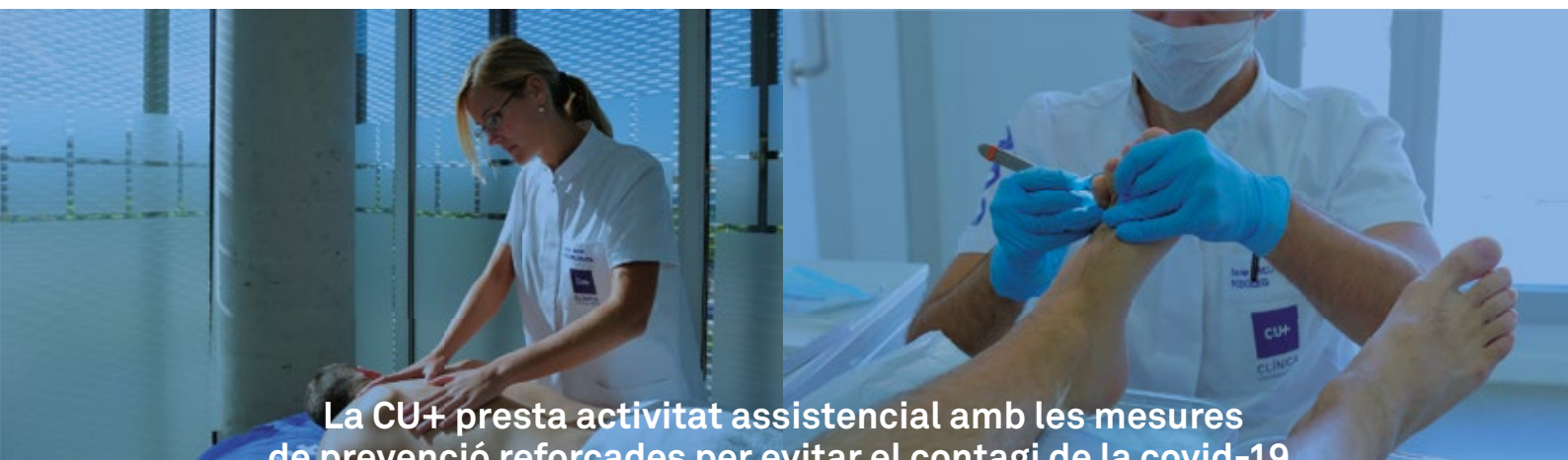
SERVEI D'ASSESSORAMENT PSICOPEDAGÒGIC

SERVEI DE NEUROREHABILITACIÓ

GRUPS D'ACTIVITAT FÍSICA SALUDABLE

GRUP DE REHABILITACIÓ POST-COVID

NOU!

La CU+ presta activitat assistencial amb les mesures de prevenció reforçades per evitar el contagi de la covid-19.

DEMANEU CITA PRÈVIA.

Atenció privada o concertada amb mútues, associacions, institucions i entitats.

Av. Universitària, 8-10
08242 Manresa
clínicauniversitaria@umanresa.cat

www.clinicauniversitaria.cat

PER DEMANAR
HORA DE VISITA
TRUQUEU AL
93 875 73 10

La reforma de la Reforma

Quan s'entra a viure en una casa o s'ha de moblar, al marge de prendre bé les mides, molts recorren a un professional de l'interiorisme. Algú que sapiga insuflar-hi aspectes de caràcter sensorial i aparentment imponderable quan l'espai està despulat: calidesa, sensació d'amplitud, repartiment del volum, confortabilitat, il·luminació... Les propostes solen funcionar, però, com les sabates, les estances s'han d'esblenar. La sensació de llar no apareix fins que no interactuem un temps amb l'escenari (aquell que, com la vida, convida a (re)decorar Ikea). Hi trobem aquells racons on ens sentim més a gust per llegir o prendre cafè, aquell punt del sofà on entra el sol a l'hora de la migdiada o, en família, tàcitament establim el lloc de la taula on ens asseiem. Sempre al mateix. Amb l'urbanisme i la fesomia dels carrers i places que més freqüentem, el procés és semblant. Quan hi ha una intervenció, s'urbanitza o es remodela, incloem els espais urbans en el nostre marc mental i, com un GPS, els relacionem amb l'entorn i amb què i qui hi podem trobar. Igual que a casa, on interactuen diverses persones. Per tot plegat, als profans en la matèria no deixa de sorprendre'ls com, massa sovint, la planta traçada amb un llapis de mines, el plànol calculat al mil·límetre per un ordinador o, més modernament, els models en tres dimensions o amb realitat augmentada, són incapaços de preveure certes vicissituds de la interacció humana. El resultat són obres que suposen un mastegot a les expectatives. Afloren, sense apel·latius, places *lletges, dures, grises, sense ànima*.

A Manresa hi ha hagut intervencions en algunes places del tot necessàries per mobilitat, deteriorament, canvi de model general de ciutat, etc., però fallides si abordem la *connexió* entre el veïnatge i la proposta municipal. Sembla inqüestionable que, des dels despatxos, els usos s'han calculat i potser és una bajanada especular que no s'ha pensat en els ciutadans. Perquè, el resultat, majoritàriament, no els agrada. També és cert que som animals de costums, adaptatius i, amb el temps, els espais evolucionaran, però aspectes com la necessitat d'ombra i zones enjardinades, la simbiosi amb l'entorn, certa continuïtat paisatgística o, simplement, mantenir-hi una essència s'esborren del tot quan els tècnics, com *deus ex machina* o oracles del futur posen el *segell de ciutat* que, per lògica, s'estén a cada nova intervenció. Arribats a aquest punt, inevitablement, molts pensen que a Manresa hi ha massa urbanisme d'autor, abordat com quadres, escultures, textos o simfonies, fins i tot com edificis d'arquitectura sublim. El creador és lliure de proposar una obra, independentment del que descodifiqui o pugui pensar-ne el públic, però l'urbanisme i l'obra pública són una altra cosa. Per damunt de tot han de ser funcionals, perquè l'ús que se'n fa és universal i es paga amb diners del contribuent. L'exemple del que no s'ha de fer des de l'àrea d'Urbanisme s'exhibeix a la façana sud de la ciutat, malauradament, al costat de la majestuositat de la Seu. Ha passat una dècada de la remodelació integral de la plaça de la Reforma. Una *oda al formigó* que, per postres, pagarem fins al 2023. Potser llavors arribarà el moment de plantejar la reforma de la Reforma.

'Persones que també han fet història', al Casino

El dia 2 de desembre es va fer una taula rodona, dins del cicle Temes del Pou, a la Sala d'Actes del Centre Cultural del Casino, sobre el tema *També han fet història*, amb la intervenció de Jordi Estrada, autor del reportatge; Jaume Fornells, promotor artístic, i Isidre Trullàs, fotògraf. Durant l'acte es va presentar la revista de desembre, que dedicava el tema central a activistes culturals i artistes pertanyents a diverses generacions, sovint oblidats.

Les minyones de Binacet

Aquests dies de Nadal, la revista trimestral *Aviara*, que edita l'Ajuntament de Binacet, a la província d'Oscar, ha publi-

fa 25 anys

cat una versió reduïda del reportatge d'*El Pou de la gallina* del darrer mes de setembre, que ha titulat *Cuando en Manresa las criadas eran de Binaced*. De fet, l'Ajuntament del petit municipi aragonès ja es va interessar des d'un primer moment pel reportatge, que va versionar en castellà el propi autor, Ramon Fontdevila.

Regaleu una subscripció

Amb l'objectiu de reforçar la presència entre les manresans més joves i entre els que resideixen en altres indrets del país o de l'estranger, la revista ha iniciat una campanya de noves subscripcions. Es tracta de regalar una subscripció per un any, per un preu de 44 euros, a una persona a qui li puguin interessar els continguts de publicació, visqui on visqui. Per formalitzar-ho, només cal entrar a l'espai *Subscriu-te* del nostre digital (www.elpou.cat) o bé omplir la butlleta que trobareu a la pàgina 36 d'aquesta revista.

Els treballadors de Ràdio Manresa es querellaven amb la direcció

En el reportatge central de la revista de febrer de 1996, elaborat per Sílvia Rodríguez i Jordi Sardans, s'explicava que la presumpta venda fraudulenta de la llicència i del centre emissor d'ona mitjana de Ràdio Manresa a la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió havia portat davant del jutge Manuel Villaplana, exdirector-gerent, i Antoni Garriga, president del darrer Consell d'Administració, per una querella criminal interposada pels treballadors. Ho detallaven a la revista Pilar Goñi, administradora solidària de Ràdio Club Manresa SA i treballadora de l'emissora, i Manel Belso, director. A finals de gener, el jutge Joaquín José Orellana, després de la vista oral i dels interrogatoris, tenia previst resoldre si es tirava endavant el judici.

Manresa estrenava camp de golf

El dia 5 de gener, obria portes el camp de golf del Mas Oller, a Salelles, que ocupava onze hectàrees. El dia 7, es feia la tradicional campanya d'Ampans i els ciutadans portaven a Comabella 26.000 ampolles i unes 18 tones de paper. La 36a Innocentada estrenava el dia 12 l'obra *Llocs perillosos* i revalidava l'èxit de públic, amb tres mil espectadors al llarg de vuit funcions. El dia 17, El Galliner repetia visita guiada al Kursaal i presentava la programació del seu primer trimestre. El dia 19, el Nou Congost acollia la Festa de la Comunicació Local i *Regió7 Anoia* hi rebia el premi a la millor publicació. Finalment, el dia 22, entraven en servei els primers guàrdies de barri.

Bicentenari dels Panyos

L'any 2020 s'ha complert el bicentenari de la fàbrica dels Panyos, la més antiga de Catalunya i d'Espanya que conserva les característiques originals de la primera fàbrica de pisos construïda a l'estil anglès el 1820. Té gran interès històric i arquitectònic i per això té la màxima consideració patrimonial legal, la de Bé Cultural d'Interès Nacional per disposició de la Generalitat de Catalunya el 2010. Una joia del patrimoni industrial. Pel seu valor és una de les obres més importants del patrimoni de Manresa i hauria de ser coneguda i valorada pels manresans començant per l'Ajuntament. Però no ha estat així i com a exemple el fet que el bicentenari ha passat amb més pena que glòria. Els Panyos a partir del tancament l'any 1976 va quedar abandonada i es va anar deteriorant. L'any 1999 va passar a ser propietat de l'Ajuntament, fet que no va canviar la degradació de la fàbrica. L'Associació de Veïns de Valldaura va iniciar el 2005 una campanya per al seu salvament. Poc després es va començar a ensorrar la teulada, l'aigua entrava dins i l'estructura de fusta s'anava destruint, la situació es feia dramàtica. Sortosament l'Ajuntament va reaccionar i el 2009 va restaurar la teulada, que era el punt més crític. També va promoure la redacció del Pla Director de l'edifici per a una res-

tauració integral (2011). Des de llavors, entre 2009 i 2020 a la fàbrica no s'hi ha fet res i el deteriorament de l'edifici va avançant. L'únic que s'ha fet ha estat la creació el 2018 de la Comissió 200 anys de la Fàbrica dels Panyos, encapçalada per Aigües de Manresa i integrada per entitats i particulars, que ha endegat estudis i jornades sobre la fàbrica i el context històric, i també l'organització de visites guiades. Aquesta comissió també ha promogut la publicació d'un número monogràfic de la revista *Dovella* dedicat íntegrament a la fàbrica. Però no s'ha aprofitat l'efemèride del bicentenari per promoure'n la restauració. I això pertoca a l'Ajuntament. El bicentenari d'una fàbrica tan excepcional hauria de ser motiu per a una definitiva tasca de restauració integral d'aquest monument, que està en total abandó. Certament que val diners, però aquesta és una excusa que no cola i menys tractant-se d'un bé patrimonial tan destacat, de 200 anys d'antiguitat. Calen ganes i imaginació. El projecte és de gran envergadura i s'haurien de buscar altres col·laboracions de les institucions catalanes, del Ministeri de Cultura i de la Unió Europea, que sens dubte farien la seva aportació per salvar una joia del patrimoni industrial tan destacada i en ocasió del bicentenari.

Jaume Serra i Carné

caçats a la xarxa

21 de desembre. Marc Harryhausen @MarcHarryhausen

Maco el panorama d'avui a St. Domènec/C. Nou, en ple centre de Manresa, amb alcoholisme, vandalisme i persecució amb ganivet... Això acabarà malament i HO SAP TOT HOM

Lamentablement, sí que se sap. Hi ha punts que comencen a ser notícia massa sovint. Les bosses de pobresa i marginalitat es concentren en indrets determinats i, tot i que els protagonistes solen ser els mateixos, les causes són múltiples: misèria, addiccions, manca de suport, delinqüència...

25 de desembre. Eva Forn @evafor

Carrer Trieta, Manresa. Gent mandrosa però fonamentalment «guarríssima» viu entre nosaltres. Més virus i més merdes ens mereixem.

Aquestes mostres d'incivisme o, directament, de mal servei per acumulació també compten a l'hora d'analitzar la consciència social i la resposta de l'administració davant la pandèmia.

EL POU DE LA GALLINA

Número 371 - Gener 2021

De mes a mes 6

Favets...

Josep M. Oliva / Jordi Sardans 8

...i tremendos

Josep Ramon Mora 9

Joan Ramon Perarnau

La vida assaborida a foc lent 10

Places que fan ciutat 12

Aurora Alonso. Des d'Anglaterra 25

Les pintures rupestres

de Sant Fruitós de Bages 26

Viatges virtuals 27

L'Entrevista a Rufi Cerdan 28

Espai d'art 33

El jurat del Premi Bages posa

en valor el vi com a fet cultural 34

Els patges dels Reis

de Cal Jorba (1960) 37

Propostes 38

Edifici Perramon 39

Fanal de cua

L. Capdevila / E. Tomasa 40

el Cul del Pou 41

Es presenta la imatge de la nova seu del Govern

3 de desembre. Els arquitectes Humbert Costas, Carlos Duran i Eliana Cubrellati presenten la imatge de la nova seu del Govern a la Catalunya Central, que es preveu que entri en funcionament el 2026 i tindrà l'entrada noble per la part barroca de l'antic Palau de Justícia, i la funcional per un gran porxo al carrer Codinella.

Noves tongades de cribratges massius

3 de desembre. El segon cribratge massiu a la ciutat fa 1.236 proves i localitza 10 casos positius de covid asimptomàtics. El dia 19 se'n fa un altre per a persones de 19 a 40 anys, amb 659 tests i 24 positius.

Joan Soler rep el Premi Bages de Cultura

9 de desembre. Òmnium Bages-Moianès lliura el 38è premi Bages de Cultura a l'enòleg manresà Joan Soler i Playà, en un acte a l'Espai Plana de l'Om, amb glossa a càrrec de Daniel Tubau. El guitarrista Josep Pinyot clou la sessió amb fragments d'algunes de les peces més populars de clàssics del jazz.

Fira de Santa Llúcia reduïda

13 de desembre. La baixada i el parc de la Seu acullen una Fira de Santa Llúcia escurçada per la pandèmia i una empresa de seguretat en controla l'accés. L'ofrena de ciris al claustre de la basílica també es fa amb restriccions.

Els Premis Lacetània tornen al Conservatori

15 de desembre. Els deu guardons dels renovats Premis Lacetània de les Arts i la Cultura es lliuren al teatre Conservatori, en una animada gala conduïda per Mireia Cirera i el Màgic Pol, acompanyats de la música del Biel Roca Trio.

Gala dels Premis Lacetània (Germà Cabrera)

Ampans guanya el Premi Simeó Selga

17 de desembre. La Fundació Ampans guanya la 19a edició del Premi Simeó Selga, que atorga el Rotary Club de Manresa-Bages, per un projecte que permetrà millorar la comunicació entre els usuaris de l'entitat i les seves famílies en el marc de la pandèmia de la covid-19.

P

Redacció, administració, publicitat i subscripcions:
Associació cultural El Pou de la gallina
President: Jaume Puig
Vicepresident: Jordi Sardans
Secretària: Lourdes Muñoz
Tresorer: Francesc García
Vocals: Joan Badia, Joan Cals, Carles Claret, Ramon Fontdevila, Josep Maria Mata, Lluís Matamala, Josep R. Mora, Montse Rosell, Teresa Torra i Joan Vilamala.

Carrer Sobrerroca 26, 1r 1a
Apartat de Correus 1
08240 - Manresa
Telèfon: 93 872 50 18
www.elpou.cat
elpou@elpou.cat

Membre de l'Associació
Catalana de la Premsa Comarcal
Premi Tasis Torrent 1991

Coordinador: Jordi Sardans
Cap de redacció: Carles Claret
Redacció: Sílvia Berengueras, Marta Cárdenas, Jordi Estrada, Judit Montón, Josep M. Oliva, Marc Prat, Ferran Sardans, Laura Serrat, Blanca Soler.

Disseny: Jana Fontdevila i Erques Torres
Maquetació: Jana Fontdevila
Portada: imatge de la plaça Major, de Francesc Rubí.
Fotografia: Jordi Alavedra, Francesc Rubí, Marc Prat.

Col·laboradors: Isaac Bosch, Maria Camp, Llorenç Capdevila, Jordi Casas, Ignasi Cebrian, Cercle Artístic de Manresa, Laura Estrada, Ramon Fontdevila, Eva Forn, El Galliner, Josep Girabal, Jaume Gubianas, Robert Martí, Josep M. Mata, Javi Oviedo, Maria Picassó, Quaderns de Taller, Eudald Tomasa, Erques Torres, Laura Vidal, Joan Vilamala, Marc Vilanova, Lluís Virós.

Administració:
Marc Prat
Expansió publicitària:
Publicitat Clarena
Urgell, 38. Tel. 93 872 43 86
Impressió:
INOM, SA. Era de l'Huguet, 7.
Tel. 93 878 41 20
Distribució:
Sobrerroca Centre SL.
Tel. 93 873 92 34
Dipòsit Legal:
B-13.528-1987
ISSN: 2253-6647

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència

Les col·laboracions que apareixen signades a la revista no representen, necessàriament, l'opinió d'El Pou de la gallina

S'aprova un pressupost municipal de 96 milions

17 de desembre. El govern d'ERC i Junts es queda sol en l'aprovació del pressupost municipal per a 2021, que puja a 96.122.008 euros i suposa un increment respecte del 2020 de 5.128.386 euros. És el més alt des de 2009 i també el que té més inversió, 14,3 milions, des del mateix exercici.

Coaner protagonitza el pessebre monumental

19 de desembre. El Grup Pessebrista de Manresa inaugura al Casino el seu pessebre, dedicat al conjunt monumental de Coaner, acompanyat de divuit diorames. D'altra banda, el pessebre vivent del Pont Llarg queda suspès per l'emergència sanitària.

El Galliner celebra els 25 anys

20 de desembre. El Mag Lari condueix l'acte, juntament amb Cristina González, David Pintó i Marc Borrós, que s'encarreguen de fer un repàs dels fets més destacats de la història d'El Galliner, en un teatre Kursaal ple, amb les restriccions sanitàries obligades.

Aina Torné obre una llibreria feminista

21 de desembre. La ballarina i pedagoga Aina Torné obre una llibreria de temàtica feminista i LGTBIQ, i produc-

tes d'artesanía fets per dones, al número 37 del carrer Sant Miquel, amb el nom de Ca la Figa.

Anna Vilajosana, nova presidenta d'Òmnium

22 de desembre. En l'Assemblea General Ordinària en format telemàtic d'Òmnium Bages-Moianès el socis ratifiquen la candidatura encapçalada per la periodista Anna Vilajosana, que pren el relleu de Jordi Corrons, que n'ha estat president els darrers sis anys i que ara ocuparà el càrrec de vicepresident primer.

L'àvia Leo Sánchez rep la primera vacuna

27 de desembre. Amb 40 defuncions més durant el mes de desembre i el risc de rebrot més alt entre les ciutats de més de 50.000 habitants, a la Residència de la Font dels Capellans s'administra la primera vacuna contra la covid-19 a la Catalunya Central, a l'àvia Leo Sánchez, de 87 anys, seguida de la doctora María José Andrés.

Francesc Villegas lliura el seu fons a l'Arxiu

30 de desembre. L'estudiós i col·leccionista Francesc Villegas fa donació del seu fons personal a la Generalitat, per tal que es conservi i es pugui consultar a l'Arxiu Comarcal del Bages. L'acte de formalització d'aquesta cessió, presidit per la seva consellera, Àngels Ponsa, té lloc a la seu central del Departament de Cultura.

Notícies o rumors

A falta de notícies diàries, n'arriben de futuribles, però amb la incertesa que fins que no son realitat, no deixen de ser rumors. S'ha publicat que els Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC) volen canviar l'actual ubicació del baixador de Manresa i situar-lo a la plaça de l'Institut, amb l'aplaudiment d'alguns partits, que ens recorda que estem en època electoral. Fa dècades que es vol resoldre la connexió entre les Bases de Manresa i el nyap del baixador, que fa que la majoria de cotxes hagin d'accedir al passeig de Pere III pel pontet del carrer Camps i Fabrès. L'equip de govern que presidia l'alcalde Valls ja va fracassar en l'intent de resoldre-ho. És indubtablement una necessitat, però cal ser molt curós a l'hora de fixar terminis. Manresa està escarmentada en aquest sentit, ja que força obres programades no s'han fet i la immensa majoria de les que s'han dut a terme han tardat molt més del temps que s'havia projectat.

Font dels Llops

Una interessant iniciativa dels Amics de l'Art Romànic del Bages per a la millora de l'entorn de l'aqüeducte de la Font dels Llops ha arribat a bon port perquè els responsables municipals han reaccionat satisfactòriament a la proposta i han fet desbrossar un dels camins que hi condueix. L'obra, que ha passat força desapercibuda, és important perquè l'aqüeducte està protegit tant per l'Ajuntament de Manresa, des de l'any 1985, com per part de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya, com a obra d'enginyeria popular. Ara, tot seguint les indicacions de l'Anella Verda, caldria desbrossar l'altre camí que hi dona accés, i també l'entorn de la Font dels Llops, que la brutícia i les males herbes amaguen. Hem de recordar que és obligació de l'Ajuntament tenir nets i endreçats els camins que porten a monuments històrics, dins del seu terme municipal, i també la cura i el manteniment del seu entorn.

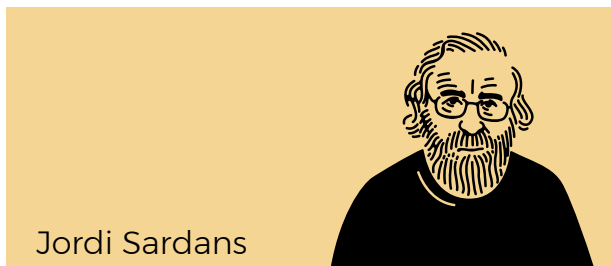

Josep M. Oliva

Estrenar-se un any més

Cada cop que comença un nou dia és com si obríssim una capsula de sorpreses. Per bé o per mal, és així a diari, setmana rere setmana i mes rere mes. Però cada any hi ha unes dates fixes en les quals, llevat d'alguna alteració excepcional com la que ens ha dut la pandèmia, tot s'esdevé segons està previst: la disbauxa del carnaval, la religiositat o la relaxació de Setmana Santa, les reivindicacions de l'1 de maig, la gresca de la nit de Sant Joan, l'exaltació nacionalista de l'Onze de setembre, el record dels que no hi són per Tots Sants, el sentiment de germanor del Nadal, la gatzara de la nit Cap d'Any... D'entre aquestes i unes quantes més de les que venen marcades al calendari, tothom té les seves predilectes. La meua és Sant Jordi i m'imagino que si a Catalunya es fes un rànquing seria de les que acabarien situades al capdamunt. Però hi ha un altre dia de l'any, des de ja en fa molts, que m'omple d'una manera especial, i és l'1 de gener.

Quan escric això només han passat 48 hores de l'estrena d'aquest 2021 i aquell efecte balsàmic del dia 1 encara perdura. Aquell dia és com si de cop i volta deixés enrere tot el neguit que m'han comportat les festes i sentís un alleujament total. Bressolat pels valsos de Viena, sense diaris, i aplacat per unes notícies que solen obviar les picabaralles polítiques per centrar-se en fets més amables, sembla com si tot em predisposés a la calma, a deixar-me anar, a sentir-me lliure de qualsevol maldecap, sense haver d'atendre cap compromís i tan renovat com el calendari de paret. Diria que és el dia de l'any que tinc més ganes de tele i manta. Veure quins han estat els primers catalans de l'any, observar la tranquil·litat dels carrers a primera hora, saber com variaran les tarifes de transports, de correus, de la llum i el gas, quins seran els esdeveniments que marcaran el pròxims dotze mesos. I sentir com si partís de zero jo també, i fer plans. I tornar a pensar d'escriure un diari, o recollir les frases que sento aquí i allà, o fer les llistes més inimaginables que us puguin passar pel cap, creient que si començo a fer-ho el dia 1 tindran un valor especial. Després tot s'esvairà, com passa sempre, però ara encara somnio que m'estreno.

Jordi Sardans

La política d'habitatge municipal

Potser ja seria hora que els polítics de torn ens deixin d'enganyar i comencin a ser una mica efectius. Seria hora que la inversió pública es dediqués a tenir més propietat pública d'habitatge, que és l'única manera efectiva de controlar el mercat. Se'n podia haver fet molta (El Xup, la Font dels Capellans, la Balconada), però la política que es va seguir, és la mateixa que defensava el dictador Franco: «Queremos propietarios y no proletarios». Aquells pisos, al cap de 25 anys, passaven a ser de propietat i l'estat abandonava la funció social de l'habitatge. En canvi, a d'altres països com França, el manteniment de l'habitatge públic està servint per fer la revolució verda de la reducció d'emissions que comporta la ciutat construïda, amb l'avançatge afegit que estan utilitzant molta mà d'obra. És a dir, si aquells pisos fossin de propietat pública, es podrien rehabilitar des d'un punt de vista energètic per tal de reduir les emissions i proporcionar feina. Ni tan sols Fòrum va servir per fer una veritable rehabilitació, ja que la majoria de les seves intervencions van ser construcció d'obra nova i, com que funcionaven com una immobiliària, quan va venir la crisi, qui es va carregar el dèficit? El pressupost municipal.

Ni tan sols saben fer servir els mecanismes legals que tenen com el dret de tempteig i retracta, que la Llei d'Habitatge proporciona als ajuntaments, per intervenir en el mercat. El registre de solars públics que no estan edificats, una altra fórmula de modular la propietat perquè no s'hi especuli, per exemple als espais urbans centrals. O les àrees de rehabilitació preferents, que no van interessar al POUM, tot i que permeten als ajuntaments que tenen dèficit de rehabilitació com Manresa pactar amb la Generalitat accions pacífiques concertades per apujar fins al màxim legal les ajudes als propietaris que vulguin rehabilitar. Quan no s'aprofiten els mecanismes existents no podem acusar els seus responsables d'ignorància, perquè la Llei d'Habitatge és vigent, amb directrius clares, que conviden els ajuntaments en els seus plans locals a implantar una línia d'habitatge solidari. I per si algú no se n'ha assabentat, la PAHC recorda constantment a la plaça Major que no es fa res. Mentrestant, els tècnics i polítics municipals van fent la viu-viu, com si la cosa no anés per ells.

Josep Ramon Mora

L'any que vam viure perillosament

Desconcertats per la fragilitat de la nostra societat davant d'un virus; atemorits per la possibilitat de ser contagiats; cansats de totes les restriccions que el virus de la covid-19 ha imposat a les nostres vides; arruïnats per les conseqüències econòmiques de la situació; plens d'inseguretat pel futur que ens espera; enfadats amb el nostres governants per la manca de previsió i anticipació als problemes... Així hem viscut aquest any 2020. L'any que vam viure perillosament.

Ha acabat l'any amb l'esperança que les diverses vacunes creades en un temps rècord ens tornin aviat a la normalitat. Però, quina normalitat? Per bé o per mal, la crisi el que ha fet és revelar les limitacions de les condicions estructurals en què habitualment vivim; la fragilitat de la nostra normalitat. Aquesta crisi no serà la fi del món, però hauria de ser la fi d'un món. Cada vegada és més evident que no és real el supòsit que vivim en un món calculable, previsible i obedient a les decisions de les nostres institucions. Tampoc no podem viure en un món on la política només pensa en el curt termini, en la competició immediata, sense capacitat estratègica ni voluntat d'aprendre de les errades. Però malgrat les fragilitats que la crisi ha fet paleses, no és clar que després tots plegats siguem capaços de generar les solucions ni de repartir-les equitativament. De fet, en general, la història ens ha deixat poques proves que un esdeveniment natural ens estalviï el treball transformador que cal fer des de la societat i des de la política per millorar les condicions de vida de la gent.

Tant de bo l'epidèmia afavoreixi l'aparició d'una consciència col·lectiva del fet que la globalització ens ha fet més vulnerables als riscos sense haver desenvolupat adequadament els procediments de protecció. Tant de bo que aquesta crisi enforteixi la voluntat de tothom, polítics i ciutadans, per crear un món de béns comuns. Tant de bo siguem cada vegada més conscients que la protecció d'aquests béns comuns sobrepasa les capacitats dels estats sobirans i ens orienta a reforçar els mecanismes d'interdependència, de connexió i de cooperació. Tant

@carles_claret

de bo que, escarmentats pels efectes que un fenomen natural pot tenir, tots redoblem els esforços per controlar el canvi climàtic.

No soc gaire optimista que les coses evolucionin en aquesta direcció. De fet, la normalitat anterior a la crisi era més aviat el negatiu de la imatge que acabo de dibuixar en el paràgraf anterior. La crisi financera de l'any 2008 i següents, ens va abocar a la radicalització de l'individualisme, de les estratègies de protecció, amb el consegüent blindatge de les identitats; a la creació de mons fantàstics per escapar de la realitat; a la proliferació de demagogs que ens venen solucions senzilles, fàcils i barates per a problemes complexos. És possible que la sortida de la pandèmia es faci en el termes de «*business as usual*», com si res no hagués passat. També pot ser que de les ruïnes del teixit econòmic i social sorgeixi un salvador, com en altres ocasions ha passat.

En qualsevol cas, el paisatge que quedarà després de la catàstrofe serà una invitació formidable a la mobilització ciutadana per fer que l'agenda política s'ocupi de solucionar els problemes que la crisi ha fet evidents.

Joan Ramon Perarnau

La vida assaborida a foc lent

La lluna encara resplendeix en el cel negre. Manresa dorm en un son profund. Les vies de trànsit estan desertes, els fanals romanen encesos i els gats volten pels racons. De sobte, una flaire de pa de pessic s'escampa per l'aire fred de la nit. D'on ve aquesta olor? Un dels establiments del carrer Carrió, la pastisseria Perarnau, té la persiana mig oberta. Ring, ring. «Que puc passar?». «I tant, endavant!». Més enllà del mostrador, que encara es manté a les fosques, hi ha una sala on ja ha començat el dia: l'obrador. L'espai és ample amb les parets pintades de blanc, les taules amb safates plenes de pastes i un gran forn encès d'un groc resplendent. El rellotge marca les sis i pocs minuts mentre el Joan Ramon Perarnau, al capdavant de l'establiment, comença a coure els pastissos de poma. Després s'espolsa el davantal de farina i s'eixuga la suor del front, amb les mans robustes, bregades de tant treballar. «Si hi fos el meu avi segur que sovint em fotria una cleca al cap, però suposo que estaria orgullós que després de tants anys el negoci segueixi dempeus», apunta.

Dins del forn, la massa puja i els pastissos adquireixen un color daurat. Quan era un nen li encantava contemplar el procés de cocció mentre el pare, el Xavier, elaborava tot tipus de brioixos. La seva infància va transcórrer a l'obrador, on ajudava a adornar els tortells amb fruita confitada. L'ofici de pastisser el porta a la sang, ja que l'avi, el Ramon, també es va dedicar a aquesta feina artesanal. Des de l'any 1962, quan la família va obrir la pastisseria, el negoci ha passat de generació en generació i ara és ell qui porta el timó. La professió vol moltes hores de dedicació i sacrifici, però sempre ho afronta amb un somriure. Veure'l treballar és com observar un ballarí que salta d'un lloc a l'altre amb estil i gràcia. Ara un polsim de sucre a l'ensaïmada, ara una sanefa de crema a la coca, ara una cirera al capdamunt del pastís. «L'obrador és un cau on em passo un tip d'hores, però en ser un treball manual compensa perquè de seguida en veus el resultat», destaca.

L'artesà obre el forn i s'escapa una fragància de poma. Amb un guant, retira la plata amb els pastissos i els deixa reposar sobre la taula. Mentrestant, agafa un ganivet per untar de xocolata els croissants petits. Els prepara amb una agilitat sorprenent, com si estigués fent malabars. Té un punt enjogassat que de seguida s'entreveu en la manera de moure's. Li agraden les activitats a l'aire lliure, el contacte amb la naturalesa, la sensació de llibertat. Unes condicions que reuneix l'escalada, l'esport que sempre practica en les hores lliures. «Quan pujo per la paret d'una muntanya i em trobo una roca que entorpeix el pas busco el millor camí per poder seguir endavant i arribar al cim», remarca. L'esperit de superació també el manté a l'obrador; sempre està disposat a assumir nous reptes. Sovint deixa volar la imaginació i construeix figures de xocolata sorprenents.

Les agulles del rellotge giren i només falten deu minuts per dos quarts de nou, l'hora d'obertura de la botiga. A l'obrador els croissants amb les puntes banyades de xocolata, els pastissos de poma cruixents i les magdalenes torrades ja estan a punt. El Joan es mira la feina feta satisfet. En un món on triomfa la velocitat i l'automatisme, continua confiant en la lentitud i la vida assaborida a foc lent. Té la sensació que el valor social de l'artesania ha revifat amb la pandèmia i confia que així segueixi de cara al futur. Mentre pensa en els anys a venir, els primers passavolants s'aturen a contemplar les pastes que ja llueixen a l'aparador. «Quina és la recepta?», es deuen preguntar. El Joan tindria clara la resposta: «un bon grapat d'amor».

Places que fan ciutat

Redacció

Fotos: Francesc Rubí

Aquest mes hem demanat a deu persones que ens parlin de la seva plaça, allà on viuen o van viure, on treballen o bé on projecten, també, el futur de Manresa. Som conscients que, per tal de completar una panoràmica global de la ciutat, queda pendent per a un proper reportatge una revisió dels espais dels barris que s'han anat configurant amb l'expansió del teixit urbà.

Plaça d'Espanya, popularment "de l'institut" i sovint vindicada com a Plaça de la República.

M

anresa, al llarg de més de mil anys, ha confegit la trama urbana a redós de turons i torrents, i n'ha fet un espai divers, cabdellat des del centre històric i arribant fins als barris amb voluntat d'eixample. I és en aquest espai on trobem un conjunt de places que en fan de nexa, no només de cruïlla: espais de trobada i d'intercanvi. Les botigues o a vegades les terrasses dels bars del seu perímetre

afavoreixen la socialització del veïnat a mesura que el dia avança, encara més quan hi ha bancs o un espai central lliure. La canalla, els vells i des del captard també els joves, fan bona aquella cita que diu que les ciutats no són només un conjunt de carrers i places, sinó –i sobretot– les coses que hi passen. Places, doncs, grans o petites. Des de les més institucionals a les més populars. De vegades només queden en una intersecció en el mapa, ofegades pel trànsit. O potser un punt discret per al consum de propi veïnat. És evident que no sempre es tracta d'aquelles places «lluentes de

claror» que enyorava Salvat-Papasseit malalt, des del llit. Però són aquestes places, al capdavant, les que poden fer la ciutat més viva i acollidora. Sense la possibilitat de ser exhaustius, hem demanat a Carles Claret, Roser Comas, Xavier Domènech, David Aaron López, Adam Majó, Josep Maria Oliva, Claudina Relat, Anna Rius, Marta Torra i Anna Vilajosana que ens parlin de la seva plaça, immortalitzada per la càmera de Francesc Rubí. Deu places només, però que amb el seus silencis o brogit, expliquen la ciutat als que sempre hi viuen i als que tot just hi passen.

Plaça Major

De les pageses a les terrasses

Xavier Domènech Sala

Quan vaig arribar a aquest món, fa 65 anys, ningú no responia «al Barri Antic» quan li preguntaven l'indret de residència. Els habitants de l'intramurs manresà vivíem al *barri* de la Plaça, o del Carme, o cap als Quatre Cantons, o per la banda del Born... Les Escodines eren un barri. O la Guia. O el Poble Nou. Però l'actual Barri Antic mantenia l'antiga consciència de ser, simplement, la ciutat, malgrat que Passeig i Guimerà s'estaven enduent punts de referència comercial i de serveis.

La plaça Major (llavors *de los Mártires*) no era el melic del món perquè hi hagués l'Ajuntament sinó perquè bullia d'humanitat i vida comercial. Tota la setmana s'hi feia mercat de pageses, i el dissabte les parades sobreixien. Per lògica de l'edat, tinc gravada la de les galetes Reverter, a tocar del carrer Sobrerroca. Els baixos de les cases eren un continu comercial que atreia compradors de tota la ciutat. Carnisseries, cansaladeries, queviures (*ultramarinos*), fleca, però també revistes, medicaments, adrogueria, sants (imatges i objectes religiosos a la botiga d'en Fius) i menú del dia a la fonda Sant Antoni. Amb un espai buit: la *casa cremada* on després construïren les oficines noves de l'administració municipal.

A la barberia del Josep, el Marcos i el Luís em van retallar el serrell durant uns quants anys, a la botigueta d'en Serra hi comprava fotogrames solts de pel·lícules que mirava amb un visor, i la mare m'enviava a cal Torner a buscar pernil dolç. Val a dir que Sant Miquel, Cap del Rec i Sobrerroca, i fins i tot el Pòpul, actuaven com a prolongacions que completaven la plaça comercial (roba, perfumeria, pesca...), i tothom estava convençut que les pageses els portaven clientela. Fins i tot les botigues de fruita i verdura.

Amb els anys, el centre de gravetat de la ciutat va anar-se allunyant, i amb ell el protagonisme comercial. Les parades van minvar fins a desaparèixer amb l'obertura del Mercat de Puigmercadal, i van créixer els espais d'aparcament. Quan també aquests foren eliminats, els comerciants supervivents es van posar les mans al cap. De les botigues de la meua infància en queda alguna, i la barberia té un sol barber, fill del Luís. Per un moment va semblar que la plaça era morta per sempre, pur escenari de l'Aixada un cop l'any, però llavors van arribar les terrasses i els restaurants, i d'alguna manera ha ressuscitat. Ja ho deia el filòsof: quan tornes a banyar-te, ni tu ni el riu sou els mateixos.

Plana de l'Om

Després de la pluja

Anna Vilajosana Garcia

És el lloc on arrenca el camí que fa pujada, on hi ha una font discreta, la noia eternament jove, amb els peus sempre descalços, asseguda en un banc amb un llibre anònim tancat a la mà esquerra, i al seu darrere un sol arbre, un om alt que apunta al cel ben fosc d'una nit humida d'hivern. I la il·luminació discreta dels fanals antics que tenyeixen de groc la boirina que s'escampa com si fos pluja en suspensió, i el cademat, que no he vist a cap altre lloc de la ciutat, que barra el pas dels cotxes i marca el final de la plaça però no la tanca, la deixa respirar. Em vaig enamorar de la Plana de l'Om un diumenge a la tarda de gener en tombar pel carrer del Born. La humitat m'esfilagarsava les cames i la plaça estava solitària i freda, com jo. La mullena reposava sobre els sis bancs, tres a cada banda perfectament arreglats i enfrontats, i resseguia l'escultura de bronze de la noia, de Ramon Oms, que semblava més melangiosa que mai. Vaig pensar que era un d'aquells racons de qualsevol ciutat europea sense nom que hauria fotografiat en visitar-la per primera vegada, i em vaig sentir afortunada perquè aquella placeta que no arribava a plaça, que no era rodona sinó rectangular, que no era gran sinó petita, que no era punt d'arribada sinó cruïlla, era a casa meua.

Vaig caminar-la en solitari i mentre ho feia m'imaginava

que era l'escenari perfecte per començar a explicar una història, una història inventada, de somni, d'algú que busca, que es busca, que troba, que es troba. Un indret màgic, terrenal, misteriós, vell, autèntic i extremadament senzill amb només un arbre, una font, una escultura, uns quants bancs i un carrer que fa pujada i es perd. Sense aquesta llengua de camí que s'enfila cap a la plaça Major, la Plana perdria encant. Seria només un tros abandonat, i no una part d'alguna cosa superior, més gran, que no acaba.

Va ser gràcies a aquell allunyat diumenge de gener que, temps després, vaig decidir il·lustrar la portada de la segona edició del llibre *Sentir Manresa* (Parcir Edicions Selectes, 2017) amb una foto la Plana de l'Om. Durant molt de temps vaig maleir les tanques municipals que sempre treien el cap per alguna banda i obligaven a forçar-ne l'enquadrament i no només a mi, sinó a tots els visitants que s'aturaven a fer-s'hi una foto. Sé que la Plana de l'Om no és lloc de destí, però sempre hi ha algú que s'hi asseu, que hi menja un gelat de terrina o que hi arriba amb un carro de supermercat ple de garrafes de plàstic per reomplir. Pot semblar que aquí no passa res, o que no passa gran cosa, però jo penso que hi passa la vida ordinària, la de cada dia.

Plaça de Gispert

La placeta del poble

Adam Majó Garriga

De les tres places que articulen el centre històric de Manresa, del portal de Sobrerroca al de Valldaura, a la Major hi ha el poder institucional, a la Plana de l'Om, la burgesia i el comerç i a la placeta Calsina, a la Gispert, el poble, fent una canya i una tapa de morro al Pardal.

Quan la meva àvia va arribar a Manresa, l'any trenta-u, va anar a parar a una casa del carrer Muntanya que a la dona, procedent del Poble Sec barceloní, li va semblar terriblement vella, fosca i humida. La placeta (així anomenava a la Gispert) no li agradava perquè –deia– hi havia gent de mal viure i mal parlar; sobretot carreters assedegats que arribaven a Manresa per la carretera d'Igualada i Barcelona (a la paret exterior del Pardal encara hi ha les argolles de lligar les mules). Quan jo era petit –anys setanta del segle XX– la plaça Gispert era el centre neuràlgic de la zona de *tasques* (així en deia ma mare): bars senzills i barats, d'ambient proletari de dia i bohemí de nit, on anaven a parar els artistes, esquerranosos i hippies de la ciutat. El Txokoa, el Bitxos, el Caravel·la, el Djerba (després Maduixa), la Quadra, el Sevilla, la Tortuga, el Vicente... i el Pardal, impertorbable.

Al llarg dels anys vuitanta l'alegria setantera va donar pas a la depressió, el desencís i l'heroïna. El barri vell, i concretament l'entorn de la plaça Gispert, eren més que mai la *no go area* manresana, allà on els pares i les mares deien als seus fills en edat de sortir que no anessin mai; i allà on evidentment feien cap aquells qui anhelaven una mica d'emoció transgressora. Van tancar velles botigues, es van endur la cabina telefònica, vam obrir l'Havana, a baix, i el Batzac, a dalt, i la plaça es va convertir en el quarter general de la revolució manresana i pol d'atracció de les noves generacions de gamberros, marginats i contestataris de la ciutat i la comarca. Amb el canvi de segle, la placeta va deixar de ser un aparcament per tornar a ser una plaça, van acabar abaixant definitivament persiana l'Havana i Cal Gritis (la Flor i Nata) i va obrir l'Alsina. La gent i els negocis canvien, però l'única plaça de Manresa i de les poques d'Europa i el món mundial on conflueixen set carrers (set!) continua fidel al seu caràcter popular i eixelebrat i a la seva condició de germana petita i rebel de les tres places històriques de la ciutat. I que per molts anys el Pardal, i l'estanc!, ho puguin veure.

Plaça d'Anselm Clavé

Un espai acollidor que fa barri

Marta Torra Oliveres

Si penso què és per a mi la plaça, em venen al cap dos conceptes: història i veïnatge. La història, en majúscules, podem dir que arrenca quan un ja llunyà 1891 el llavors alcalde de la ciutat va decidir que s'enderroqués un immoble del carrer d'Urgell per poder fer una obertura cap a la carretera de Cardona –el carrer de Jaume I–, on hi havia hagut els horts dels dominics, i una plaça que espongés aquell carrer d'Urgell tan estret i transitat. Primer es va dir d'Urgell, uns anys després, el 1918, i a proposta de l'alcalde Fius i Palà, ja es va dir d'Anselm Clavé, en honor del fundador dels cors que tanta requesta tenien. Però hi ha una altra història, la particular, i la meua va íntimament lligada a aquesta plaça, perquè de petita per a mi era, sobretot, anar *a ca la iaia*; era saltar pels parterres de moltes pedres i poques plantes, abocar-nos a la font amb els peus penjant per beure aigua i per esquitxar-nos, enfilarnos tan amunt com podíem a l'estàtua d'aquell senyor que no sabíem pas qui era, però que ens permetia fer uns salts ben atrevits i arriscats; era els jocs al carrer amb els amics mentre fèiem temps per entrar al Conservatori... I també l'olor de cafè de la botiga on en torraven, l'olor del forn de pa; era l'espardenyeria, els magatzems, la farmàcia, la botiga de roba... En definitiva, tot un univers que amb els anys ha anat canviant, però que ha mantingut viva l'essència d'aquesta plaça petita i acollidora.

Estirant el fil de la història petita recupero una anècdota d'aquelles que fan de bon explicar. A l'àtic de cal Subirana, al carrer d'Urgell, un jove Antoni Esteve i Subirana va muntar el que va ser el primer, incipient, laboratori farmacèutic de la família Esteve; i al pis principal, on vivien, la caseta que encara avui hi ha al pati va acollir un petit laboratori de proves amb ratolins. Doncs bé, aquesta caseta és el fil invisible que em connecta amb la meua infantesa, quan anava *a ca la iaia*, perquè és allà on el meu avi, impressor i amic dels Esteve, emmagatzemava les caps dels medicaments que feia per als farmacèutics quan ell i tota la família van anar a viure al pis que els Esteve van deixar quan van marxar de la ciutat.

I aquella essència de què us parlava em porta a la segona cosa que és per a mi la plaça: veïnatge. La plaça en Clavé, que diria el meu pare, és la germana petita de les places del centre, i és per això segurament, que concentra tanta vida. La plaça són els veïns i els passavolants, és seure i badar, és saludar ara l'una i ara l'altre, és fer petar la xerrada... És aquest espai reduït, abrigat per uns til·lers a l'ombra dels quals la vida passa, s'entrellança, s'atura... en definitiva, fa barri. I això, que costa poc de dir, no és fàcil de trobar. I nosaltres ho tenim!

Plaça de Sant Domènec

On passen totes les coses

Roser Comas Closas

Oficialment, no he viscut mai a la plaça de Sant Domènec i no per culpa meva, sinó perquè cap dels que hi donem no hi vivim, som del Born i de la Fius i Palà, però Sant Domènec no ha estat mai la nostra adreça. De fet, fins fa només quatre dies no van posar-hi una placa amb aquest nom. De petits, de la plaça se'n deia així, o la del Cinc d'Oros o la dels Coloms, però per a nosaltres, senzillament, era la placeta. Una placeta on no es podia jugar gaire, ja fos perquè era cèntrica, pels cotxes que passaven pel Born o potser perquè a mi no em deixaven a casa. Ara, quan veig la quantitat de canalla que hi juga a pilota, que passen rabent amb patins, patinets, bicicletes... penso que hem passat de no poder-hi jugar els del barri a venir-hi a jugar tot Manresa. A la placeta no hi podíem jugar, però sí que teníem un aparador privilegiat de la vida manresana des dels balcons: processons de Corpus, de Setmana Santa, de tots els esdeveniments litúrgics que volia fer ostentació l'Església –els únics permesos– i les emocionants cavalcades de Reis, que els infants esperàvem amb candeletes.

Durant la Transició va canviar el panorama: les manis del 76, del 77, les cercaviles del Barri, els Carnestoltes... Aquí ja no miràvem des del balcó, érem a baix participant-hi. I a mesura que passaren els anys: la Fira de l'Aixada, de la Mediterrània, els concerts de Festa Major, les festes de la Dansa, i de mil i

una associacions diferents que fan servir l'espai per mostrar la feina que duen a terme. I en aquests darrers anys, la plaça ha tornat a ser un lloc de trobada de les reivindicacions per la llibertat nacional. El 2017 vam omplir-la, i també el 2018 i el 2019, per reclamar la llibertat dels nostres representants elegits democràticament, triturats per una maquinària iniqua que ha vulnerat totes les lleis, les seves mateixes lleis, en una croada nacional espanyola per mantenir els privilegis seculars d'unes quantes famílies que han dominat històricament el solar que consideren el seu patrimoni privat.

Hi ha qui diu que la plaça era més bonica abans, voldrien que fos de terra, però llavors només hi hauria les deposicions dels animalons. Vulguem o no, ara és neta, hi passen la mànega i feina feta. Alguns es queixen del soroll, del temperi de les festes, de les colles que hi fan estada, dels que hi desbarren, dels que hi estan massa mamats... però això no deixa de ser la contrapartida de viure al centre, de tenir-ho tot a tocar. I avui, m'adreçaria a tots els qui donen a la plaça per dir-los: En aquells dies del confinament, que sortíem al balcó i no hi vèiem ningú, quan era tot desert, inanimat, fred, inhòspit, no enyoràveu el brogit, el tràfec, la gent que hi passa amunt i avall, encara que sigui de matinada; en definitiva, la vida, el que, de fet, ens dona caliu i humanitat? És a dir, la nostra plaça: Sant Domènec.

Plaça del Mercat

Rentada de cara

Claudina Relat Goberna

És meravellós caminar pel centre històric, pels seus carrers de pedra, sobretot a la nit, quan ja no hi ha cap altre so que el de les pròpies passes. És increïble escoltar-ne el ressò! A la ciutat moderna, cada vegada és més difícil percebre l'eco, fins i tot m'atreveiria a dir què és impossible. El ressò és la connexió més forta amb l'entorn físic. Un exemple seria si entrem en una catedral i caminem per dins. Gràcies al so podem percebre físicament l'espai i sentir-nos-en part. L'experiència visual tendeix a ser freda, distant i plana. Entenc que qualsevol espai l'has de percebre amb tots els sentits.

Però parlem de Manresa, i més concretament de la plaça de Puigmercadal, això és el que m'han demanat des d'**El Pou de la gallina**. És una plaça molt peculiar. Un invent arquitectònic projectat i construït en la modernitat, en el cor del centre històric de la ciutat. Fa 35 anys no existia, era simplement un teixit de carrers. El mercat i la plaça tal com els coneixem avui es van inaugurar el 29 de novembre de 1987. Després de diversos anys de lluita, els paradistes, comerciants i treballadors que formaven el mercat de les Mandongueres, situat a la plaça dels Infants, es van traslladar al nou equipament de Puigmercadal. Aquesta operació urbanística va generar dues noves places: la d'Europa i la del Mercat. Però construir una plaça no és fer un plaça. A mi m'agrada pensar que hi ha més ciutat en una presa

de cinema, on es veu algú dins d'una cafeteria mentre veu la gent córrer sota la pluja creuant la plaça, que en una fotografia d'una revista d'arquitectura.

La plaça del Mercat de Puigmercadal té dos carrers i dues escales que hi donen accés. Un dels esglaonats és part de l'edifici del mercat. Si us hi fixeu, és una plaça que té poques plantes baixes amb entrada. Fins fa poc, d'activitat a peu de carrer només hi havia la del mercat, l'entrada posterior de la Cambra de Comerç i el coworking Co Jorba. Les places les fan les persones i, per tant, la vida i les experiències que s'hi duen a terme. Però, de mica en mica, des de l'Ajuntament, s'han invertit esforços per canviar la realitat de l'espai. S'ha construït una entrada més àmplia i transparent al mercat i ha obert portes el centre d'artesanía Artífex, que dona més activitat a la zona. També s'ha recuperat el bar del mercat, que omple de vida la plaça amb la terrassa i, finalment, s'han pintat jocs infantils al terra per als més menuts. Per últim, s'ha intervingut en l'interior del mercat i s'ha promogut una nova distribució en la qual s'han ubicat botigues i s'ha creat un espai de degustació. Un espai on, recentment, s'ha instal·lat una exposició oberta a la ciutat. Tots aquests esforços i molts més que vindran tenen l'objectiu d'omplir la plaça de vida i activitat, per fer que passi a ser un espai més de les nostres vides.

Plaça d'Europa

El cul de la Muralla

Carles Claret Vilaseca

No ho és, una plaça. És una esplanada allisada amb formigó polit que, això sí, com diuen els entesos, fa de mirall a l'elevada part posterior de l'església del Carme i a la muralla de la ciutat medieval que queda dempeus. Però l'opulència del mur de pedra no fa prou goig. Ni a la part aplanada, ni en la continuació, cap avall, en què el vial pren, precisament el nom del granític conglomerat d'alçada considerable que, de barret, acull una altra plaça, la de Mil Centenari, cobrint l'espai del pati d'armes d'una antiga caserna militar. La fortificació, que fa escaire a la plaça d'Europa, s'hauria d'il·luminar com altres elements monumentals de Manresa. Des d'aquella cantonada (no en cap altra), un gran plafó hauria de reinterpretar la ciutat medieval plena de carrers i carretons i convidar a endinsar-s'hi.

Projeccions turístiques al marge, de l'anomalia urbanística consumada a finals dels vuitanta amb l'aflorament de l'espai, en queda un nyap al nomenclàtor. La denominada plaça d'Europa resulta ser una plaça dins d'una altra plaça, la dels Infants. En enderrocar les Mandongueres, la finca rehabilitada cantonera, que formava part del carrer del Carme, va deixar de pertànyer-hi per ensenyar la façana a la claror de l'espai esponjat. I, ara, de quina plaça formen part? Deveu pensar que de la plaça d'Europa, oi? Doncs

no, de la dels Infants. El número 1 és a l'embocadura del carrer del Carme, just on, al paviment, hi ha marcats els fonaments del portal del Carme (explícit a la Fira de l'Aixada), que, emergeix gairebé en paral·lel al de Sobrerroca, més avall, que conserva una de les torres. Si voleu fer perdre un missatger, feu-li trobar el portal. S'equivoca. Perquè resulta que hi ha un altre número 1.

El duplicat és en un dels edificis que envolten la part de la plaça no emmurallada, i que segueixen fins al pati posterior d'Arts i Oficis només amb la interrupció dels carrers del Joc de la Pilota i de Puigterrà de Dalt. Són cases antigues, centenàries la majoria, però no medievals. La necessitat de conservar el trànsit rodat va obligar a traçar i asfaltar la calçada. El disseny de l'esplanada interior és minimalista i geomètric. Arbres amb projecció d'ombra futura, tres bancs, pilones cúbiques i un esglaonat a un costat que, en un racó es converteix en entarimat d'obra i a l'altre acull les taules i cadires de les terrasses dels bars. Allà, l'indret s'humanitza i es trenca la monotonia de la grisor del ciment. I, al bell mig, un gresol multiracial de criatures juguen, corren, van amb patinet o xuten una pilota sense els prejudicis de tota mena que traginen els pares i mares o els que els mirem de cua d'ull des del balcó.

Bonavista

No és una plaça, és una rotonda

Josep Maria Oliva Muixí

Si diguessin «tanqueu els ulls i penseu en una plaça», ningú no pensaria en la plaça de la Bonavista. Oficialment existeix, surt al plànol de Manresa i porta aquest nom, però cap persona ni cap negoci té el domicili en aquella adreça, amb això està tot dit: la plaça de la Bonavista no és tal plaça, és un espai. Més concretament una rotonda amb una calçada circular delimitada pel Passeig, la carretera de Vic i la carretera de Santpedor. De manera que la major part de vegades que es fa esment a «la plaça de la Bonavista», es per parlar de la circulació. O per citar-la com a punt de referència per indicar qualsevol altre lloc. A la plaça de la Bonavista pròpiament dita no hi ha vida, només hi ha trànsit, i ha sigut sempre així; la vida l'has de buscar als voltants, a la zona que l'envolta i de la qual pren el nom. El mateix amb el que ens identifiquem els seus veïns quan ens demanen a quin barri vivim i diem «a la Bonavista» perquè dir «al Vic-Remei» no ens passa pel cap.

Durant els anys de la meua infància, la Bonavista era una altra cosa. Hi havia una certa vida de veïnat molt concentrada en aquella illa de cases de la carretera de Vic que van acabar enderrocant en la primera dècada dels anys

2000 però que ja s'havia anat despoblant de botigues molt abans. En els seus millors temps havia estat una vorera plena d'activitat. Hi havia un taller de ballestes, la botiga de queviures del Paco i la Pepita, el bar Maura, la botiga de maquinària agrícola dels Lloró, l'elèctrica Soler, la carnisseria del Martí, l'estanc de la família Boi, el bar Bonavista, un sortidor de benzina amb el mateix nom, les bicicletes Bueso, la botiga de balances... i al final de tot, el quiosc, de nom oficial Llibreria Bonavista, que va tancar fa un parell de mesos, als baixos d'un edifici que aviat serà enderrocant. Tot en benefici d'una gran obra –s'ha de reconèixer– projectada des d'abans que jo tingués ús de raó, però que no és una plaça sinó una altra cosa. L'únic succedani de plaça és un parc infantil que hi ha al costat, encerclat per aquelles gàbies que ja van demostrar ser inútils al parc Vila Closes, on havia de créixer una vegetació que tampoc no s'ha enfilat i que només amaga un petit niu de merda. La senya d'identitat dels urbanistes municipals i la seva arrogant tossuderia. Llàstima, perquè s'hauria pogut fer ben maca. La gran plaça de la Bonavista no és altra cosa que una confluència viària, important per a la ciutat però buida de contingut per als veïns. Una simple rotonda.

Plaça de Catalunya

Espai de joc i aprenentatge de vida

Anna Rius Roses

No vaig triar pas viure-hi, van ser els meus pares que l'any 1979 decidien instal·lar la família al número 1 del carrer Lleida, en un dels xamfrans d'una plaça encara no urbanitzada; un tercer pis molt assolellat i ben encarat a Montserrat. Veníem de la plaça dels Infants –sempre ens ha agradat viure de cara una plaça pel que significa de connexió amb tot el que passa– i ens hi vam instal·lar buscant millorar les condicions de l'habitatge. A la plaça ja feia anys s'hi havien construït edificis més moderns. També hi va influir el fet de tenir-hi família i que molts dels veïns i veïnes i, fins i tot els mateixos propietaris dels habitatges, eren famílies manresanes conegudes, principalment del meu pare.

Era un barri jove i compromès a nivell polític, social i cultural, amb una associació de veïns activa i lluitadora, formada per persones que procuraven cuidar i fer créixer el barri buscant sempre el bé comú. Per a nosaltres, també era important que fos un barri ben connectat amb la ciutat, perquè per a la meua família era imprescindible participar de totes les festes de Manresa (la Llum, la Festa Major...), poder passejar pel centre, el Passeig, el carrer Guimerà, el Born. També havia de ser còmode per seguir participant en les entitats en què col·laboràvem, principal-

ment els Carlins, la colla sardanista Dintre el Bosc i l'Esbart Manresà. Estimo molt la plaça, m'hi he quedat i hi he format la família. Hi he conegut els millors amics i hi han nascut les meves filles, que hi han gaudit de la infantesa, des de la llar d'Infants L'Espurna a l'escola Sant Ignasi; el pas a l'Institut amb els seus companys d'escola i barri, que han esdevingut els seus amics... Ha estat un espai de joc i aprenentatge de vida que no oblidaran mai.

Voldria que la plaça no perdés mai el simbolisme de defensa de la catalanitat. Que sempre hi onegi la nostra senyera perquè ens recordi cada dia com és de necessària la defensa de la llengua, la cultura i les tradicions catalanes. I perquè no s'oblidi la lluita que ha estat necessària. Amb el pas dels anys, la plaça es transforma, demostra que és viva. Aquell projecte de barri nou està consolidat i és testimoni dels nous temps. Ha estat trist veure la pèrdua de serveis públics, com el Centre de Salut ara ubicat al CAP Bages i desvirtuat com a centre del barri. També s'ha perdut la residència Catalunya per a gent gran. Però observo, des del meu balcó encarat a la nova plaça de ciment i gàbies que empresonen els arbres, que el joc dels infants i les trobades de veïns i veïnes segueixen tan actives com sempre. Per a mi, aquest és el sentit de les places.

Plaça del Remei

Un futur espai de qualitat al servei del barri

David Aaron López Martí

Una agradable manera de descobrir una plaça és arribar-hi a peu, percebent com a poc a poc els carrers s'eixamplen, es tornen més espaiosos i configuren una àrea amb identitat pròpia. La plaça del Remei no n'és una excepció. S'hi arriba per tres bandes de la ciutat i amb diferents perspectives. Tant si pugem per la reformada Via de Sant Ignasi, com si sortim del centre històric pel carrer Remei de Dalt o pel carrer Joan XXIII, o si venim del centre de la ciutat pel carrer Bisbe Comes o pel carrer Bertrand i Serra, ens trobarem amb un espai clarament rectangular, abans ocupat per cotxes i ara en obres.

Suggerixo arribar-hi pel Remei de Dalt. Ens situarem a la part més antiga de la plaça i comprendrem com el nom és un reconeixement històric a l'antic raval del Remei i a la acollidora i petita església del Remei (s. XVII). La plaça original era reduïda i ajustada a la irregular trama urbana medieval, però la ciutat es desenvolupa, creix i es modernitza al segle XX. Amb l'obertura del tram final de la Via de Sant Ignasi i del carrer Bertrand i Serra fins a la carretera del Pont de Vilomara, es configura la plaça actual. Ampla, espaiosa i rectangular. Gaudim uns minuts d'aquest privilegiat punt davant de l'església, i, girant-nos 360 graus, observarem un dels encaixos urbans entre el centre històric i els eixamples. Un punt de connexió, un punt de trobada. Si continuem observant o

caminant sense presa, i si les obres ho permeten, es pot contemplar l'arquitectura residencial i el gran edifici industrial que presideix, no només la banda de llevant de la plaça, sinó tot un gran àmbit de la ciutat: la imponent Fàbrica Nova.

Les molestes obres deixaran pas a una espai de qualitat, modern, al servei del veïnat i del barri, que posarà en valor la història, la identitat i l'autoestima del lloc. La plaça serà un punt de trobades, sí, en plural, de moltes trobades i ben diferents, un espai flexible als usos de les relacions. Probablement el procés d'apropiació veïnal serà lent i la vida quotidiana i les rutines aniran descobrint i fent-se seva la plaça poc a poc. Suposo que al matí, la gent gran o els passants podran seure als bancs o esmorzar a les terrasses i gaudiran de l'aire lliure, del sol o de l'ombra dels arbres. Al migdia potser serà un punt de trobada per dinar o fer un cafè abans d'agafar el bus urbà a la nova parada. A la tarda, la canalla que surti de l'escola Pare Algué jugarà més estona, i amb seguretat, per la gran superfície pavimentada, alhora que les mares i pares respiren, a distància, més tranquils i xerrant de coses seves. A les vesprades hi haurà xerrades sota una bona il·luminació, al voltant dels bancs i cadires. I potser a l'estiu, amb tanta nova superfície lliure, es gaudirà d'algun espectacle festiu. Quins canvis! Espero que així els vegem.

BLAU ESTUDI D'ART

DIBUIX ARTÍSTIC · PINTURA CÒMIC I MANGA · IL·LUSTRACIÓ

- Classes per a totes les edats
- Diverses tècniques
- Preparació per a estudis artístics

inscripcions obertes tot l'any

Guimerà 46, 1r 2a - 93 877 16 45
www.estudiblaumanresa.cat
info@estudiblaumanresa.cat

FIBRACAT

POSSIBLEMENT EL MILLOR INTERNET DEL MÓN

internet fix mòbil televisió futbol

www.fibracat.cat 1711

CENTRE DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA MONTSERRAT

SLC Manresa – SCC Bages · Passeig de Pere III, 68
 Tel. 93 872 17 07 · manresa@cpnl.cat
www.facebook.com/SLCdeManresa

El Centre de Normalització Lingüística Montserrat obre inscripcions als cursos d'hivern amb un sistema renovat d'atenció a l'usuari

El CNL Montserrat engega un nou període d'inscripcions als cursos de català: 11 i 12 de gener, per als exalumnes del darrer any, i 13, 14 i 15, per a la resta d'exalumnes i per al públic en general. Els cursos començaran el 25 de gener. Pel que fa a la inscripció, tota la informació està disponible al web www.cpnl.cat, on també es poden trobar les recomanacions per fer un curs virtual, les diferents modalitats o accessos d'interès com la sol·licitud a la prova de col·locació virtual, l'oferta de cursos o les preguntes més freqüents.

Les modalitats dels cursos inclouen el format presencial, semipresencial o híbrid i virtual. Les sessions presencials es duran a terme d'acord amb la normativa sanitària de la Covid19. Si la situació pandèmica ho requereix, els cursos presencials o semipresencials passaran a virtuals amb sessions síncrones.

L'oferta dels cursos inicials i bàsics conserva la gratuïtat, una mesura establerta arran de la pandèmia, i la reducció de la resta de tarifes en els altres nivells, així com reduccions de pagament per a col·lectius específics.

L'atenció a l'usuari es garanteix a Manresa a través del CNL Montserrat o en els 146 punts d'atenció que el Consorci té distribuïts a través dels 22 centres de normalització lingüística de tot el territori.

PINTURES LAMINATS DECORACIÓ

MARCS MIRALLS OBRA GRÀFICA

Mel. 13 - 08241 MANRESA. Tel. 93 872 65 58
 Fax. 93 872 85 93 eltallerscp@gmail.com

Aurora Alonso

Des d'Anglaterra

«Faig inspeccions veterinàries al port de Felixstowe, que amb el Brexit és només un punt d'entrada al Regne Unit »

Des del 2005, visc amb la meua família a Kesgrave, una petita ciutat del comtat de Suffolk. És una zona rural i tranquil·la, a uns cent quilòmetres de Londres. Vaig arribar a Anglaterra l'any 2001. Feia poc que havia acabat la carrera de

veterinària i aquell any el Regne Unit va patir un brot de febre aftosa que va costar molt d'erradicar. L'escassetat de veterinaris a tot el país ens va donar l'oportunitat a molts professionals d'altres països de poder venir-hi a treballar. Des del 2015 treballo de veterinària oficial en el que, fins ara, era un dels Punts de Control Fronterer de la Unió Europea, situat al port de Felixstowe. Hi faig inspeccions veterinàries als productes i subproductes d'origen animal, importats de països tercers –resta del món–, que són sotmesos, per llei, a restriccions, tant del punt de vista de salut pública com de sanitat animal. Des de l'1 de gener, amb el Brexit, això ha canviat i ara aquest és un punt d'entrada només al Regne Unit.

El clima, la falta de llum i de sol, i la humitat, fan que la gent visqui poc al carrer; les botigues tanquen d'hora, els centres urbans queden buits i els carrers estan poc il·luminats. Això es nota molt a l'hivern, a l'estiu es diferent; la gent aprofita la claror i cada raig de sol, i hi ha més vida a tot arreu. En general, puc dir que els anglesos són educats i agradables, i eviten els conflictes directes. Això no vol pas dir necessàriament que els agradis. És difícil saber el que pensen de debò, però almenys guarden les formes. He de dir que en alguns aspectes són una mica desastre i el país és bastant caòtic, però una cosa bona que tenen és el fet que qualsevol problema, gran o petit, l'afronten amb resiliència –i una tassa de te. Quinze anys després, he de confessar que al principi no entenia ni una paraula del que em deien Això sí, he après que hi ha una gran varietat d'accents i també l'anglès col·loquial (*slang*), que és pràcticament una llengua diferent.

La crisi del coronavirus ha estat un fet excepcional, com arreu del món. Al principi es van fer molts errors i ara,

Aurora Alonso Masferrer viu a Kesgrave i treballa com a veterinària a Felixstowe (Anglaterra)

quan estàvem esperant que amb la vacuna les coses milloressin una mica, ha aparegut una nova variant del virus... Els casos augmenten cada dia més, i més ràpid. Ara ja es comencen a veure els efectes negatius en l'economia del país i en el poder adquisitiu de les persones. A nivell personal, no he patit el confinament, ja que sempre he hagut d'anar a la feina. I per sort, també, vam poder venir a visitar la família, a l'estiu. Tot i les diferències que hi pugui haver, no m'he sentit mai com una persona que ha vingut de fora. Aquí he pogut trobar feina, hi vaig conèixer la meua parella i hi he format la meua família. M'encantaria poder tornar a casa en el futur, però vaig venir per un any i encara soc aquí. És difícil de dir com aniran les coses...

Les pintures rupestres de Sant Fruitós de Bages

Josep M. Mata-Perelló / Josep Girabal Guitart
(Geoparc Mundial UNESCO de la Catalunya Central)

L'any 2016 un escalador que s'enfilava per una balma prop de les Brucardes es va adonar que a la roca hi havia unes pintures poc perceptibles. Ho va fer saber als Agents Rurals, que van comunicar la troballa al Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat. Aquest organisme va proposar una intervenció arqueològica que es va fer el desembre de 2016 i gener de 2017. Posteriorment es va construir un tancat per protegir el lloc, del qual té cura l'Ajuntament i ofereix visites guiades sota demanda. Com a manifestació d'art rupestre s'ha atorgat a aquestes pintures la consideració de Bé Cultural d'Interès Nacional, aconsellem fer-hi una visita. El camí que des de les Brucardes porta a la balma de les pintures ens servirà per observar la geologia del lloc. Ja a l'inici del camí trobarem còdols ben arrodonits que pertanyen a una terrassa fluvial del Llobregat, prova que el riu passava per aquí fa centenars de milers d'anys. Seguint el corriol anem trobant roques sedimentàries d'origen marí, principalment lutites i gresos; les primeres procedeixen de sediments fangosos, mentre que els gresos havien estat sorra de platja. Es van disposar aquí fa uns 40 milions d'anys, quan Sant Fruitós era al mar, en un llarg golf obert al Cantàbric. Els sediments els aportava un riu torrencial que desembocava a la costa sud formant un gran ventall al·luvial. La grava es quedava prop de la costa però el fang i la sorra arribaven fins aquí, moguts pel mar.

L'erosió afecta de forma diferent els dos tipus de roques: les lutites s'alteren i es desgasten fàcilment, mentre que els gresos són molt més resistents, de manera que quan en un pendent tenim lutites per sota dels gresos es pot formar una balma, un abríc natural com el que ha permès la conservació de

les pintures. Dins els estrats de gres s'observen una mena de boles fetes de la mateixa roca, es poden desprendre fàcilment quedant la cavitat rodona on estaven encastats; solen tenir de 10 a 20 cm i l'aparença de còdols, però no van pas arribar aquí com a pedres arrodonides sinó que tant les boles com la roca sencera es van originar a partir del sediment sorrenc. Les pintures són poc perceptibles, ja que el color no és gaire diferent al de la pedra. Va molt bé observar-les tot consultant el plafó informatiu on estan fotografiades amb el color més contrastat. Es tracta d'un conjunt mural realitzat alhora i el formen onze figures esquemàtiques associades a les primeres cultures metal·lúrgiques: Calcolític, Edat del Bronze i principis de l'Edat del Ferro. S'hi observen animals quadrúpedes, barres i una forma estrellada a l'entorn del cap d'una figura humana esquemàtica, interpretada com una divinitat o un personatge sagrat, caràcter que s'atribueix a tot el mural. No s'ha fet una anàlisi dels pigments que es van utilitzar. Aparentment es tracta d'hematites, un òxid de ferro de color vermell fosc, un mineral força abundant, però no pas al Bages. I les boles devien cridar l'atenció de l'artista prehistòric, ja que va aprofitar-ne una de seccionada arran de paret per encabir-hi el cap del personatge envoltat d'una forma estrellada, sens dubte per remarcar-ne la importància, una combinació ben interessant de geologia i art rupestre.

Nom del paratge: Les Brucardes. **Situació:** Molt a prop de la urbanització de les Brucardes. En una corba pronunciada del carrer Riu d'Or trobarem un plafó indicatiu i l'inici d'un corriol fins a trobar el tancat que protegeix l'indret. **Situació geològica:** La zona forma part de la Depressió Geològica de l'Ebre. **Importància geològica:** El recorregut ofereix una bona mostra de roques d'origen marí i el congost de Llobregat. Les pintures rupestres són un element afegit de gran importància. **Materials geològics:** Gresos i lutites d'origen marí i grava d'una terrassa fluvial. **Edat de la formació:** Eocè Superior, a l'entorn de 38-40 milions d'anys. El congost és geològicament recent, de fa menys d'un milió d'anys, mentre que les pintures tenen una antiguitat superior a 5.000 anys.

Viatges virtuals

Ignasi Cebrian

ls viatges par-
teixen, inici-
alment, d'una
motivació que
et porta cap a
la recerca d'es-
pais i temps

llunyans o pròxims. Darrere d'aquesta motivació, hi ha les ganes de conèixer. En els cas dels viatges virtuals per internet, la motivació sorgeix de la necessitat de coneixement immediat. Et fas una pregunta mentre observes un fet quotidià, llegeixes el diari o un llibre, mires una pel·lícula o passeges. Les ganes immediates de respondre la pregunta et fan obrir el navegador del mòbil o de l'ordinador. I de sobte comença un viatge que et portarà fins a coneixements o llocs sorprenents i inesperats. El viatge et porta a relacionar conceptes o informacions que en principi eren inconnexes. Anem viatjant fent associacions que esdevenen nous coneixements.

Tot seguit, us explico un d'aquests viatges virtuals. Comença d'una manera atzarosa: faig endreça d'alguns llibres i cau a les meves mans el llibre de Ramon Margalef (1919-2004), ecòleg català de renom internacional, titulat *Planeta blau, planeta verd*. Rellegeixo a la introducció que el pare de l'ecologia, o si més no el que la va batejar, Ernst Haeckel (1834-1919), creia que el més important era investigar cada espècie biològica per separat i amb tot de detalls. Tot el contrari del que esperàvem escoltar del pare de l'ecologia: caldria investigar cada espècie inserida en l'ecosistema, relacionant-se amb les altres espècies.

El viatge segueix: busco informació de Haeckel a la xarxa. Una de les primeres entrades em porta a la Viquipèdia. Ensopego amb una atapeïda biografia on destaquen les seves aportacions com a científic. Però allò que em crida més l'atenció és que s'expliqui que era un excel·lent dibuixant i artista. Em sedueix aquesta faceta, indago i trobo di-

Organismes, ecosistemes, paisatges i viatges

buixos sorprenents. En concret, sobre organismes marins, organismes microscòpics, plantes.. Però sobretot m'atrau una publicació: *Wanderbilder* (imatges de viatge), de l'any 1905, on hi ha reproduccions de paisatges. S'hi mostra l'autèntica fusió que va fer Haeckel entre la ciència i l'art. En aquestes làmines de paisatges gairebé s'hi pot pressentir el concepte d'ecosistema.

El viatge virtual no va finalitzar en aquest punt, va seguir i em va servir com a font d'inspiració d'altres viatges reals i virtuals. Us convido a iniciar viatges virtuals semblants a aquest i segur que arribareu, resseguint una pregunta inicial, a llocs insòlits i especials, i, a més, trobareu coneixements molt interessants. És quasi màgic, el viatge es transforma en una lectura atzarosa conduïda per atraccions inconfessables.

«La llei de Vegueries no es va posar mai en marxa. No ens falta coneixement, el que no hi ha és voluntat política per fer-les»

RUFÍ CERDAN HEREDIA

Jordi Sardans
Fotos: Marc Prat

Director de Càritas Diocesana de Vic des del 2017, dins l'Administració comença de subaltern a l'Ajuntament de Manresa i arriba a Subdirector General de la Generalitat. Membre de la Comissió Nacional de Catalunya de l'HOAC, sindicalista de CCOO i secretari de les ADF del Bages durant tretze anys, del 1994 al 2016 treballa com a professor associat al departament de Geografia de la UAB. De 1994 al 2004 va ser tècnic de Medi Ambient del Consell Comarcal del Bages i de 2012 a 2017 va treballar com a tècnic del departament de Territori i Sostenibilitat a Manresa. Ha participat també en la PAHC Bages.

quina va ser la teva primera militància?

—Als quinze anys, mossèn Codinach, al Pont de Vilomara,

em va obrir les portes de casa seva i em va apropar a la figura de Jesús, que apareixia d'una forma llunyana en els evangelis. Convidat a una xerrada clandestina en una casa a la cruïlla entre Calders i Monistrol, sobre els fonaments del marxisme, em va

impressionar descobrir l'explotació dels treballadors a mans dels capitalistes. En el model de Jesús hi havia un potencial revolucionari en ser jutjat i mort per la defensa dels pobres. Aquell dia em va acompanyar amb el cotxe Jaume Perramon, d'una bonhomia catòlica compromesa. Sempre li vaig tenir molt respecte i admiració perquè encarnava un tipus de vida que per a mi era un estímul.

—I la militància a CCOO?

—Vaig combinar les dues militàncies, com a sindicalista metal·lúrgic i les

responsabilitats dins l'HOAC, on vaig ser dins la comissió nacional de Catalunya. Durant molt temps ho vaig fer conjuntament amb Josep Ramon Mora, amb qui fèiem un bon equip.

—Com vas viure la detenció per la guàrdia civil de finals de 1975 a Manresa?

—Un parell d'hòsties i prou. Al cap de 24 hores vaig sortir de la caserna i em van portar a la presó de Manresa. Ara bé, la por, cada vegada que passava algú pel costat, era evident: em sentia amenaçat. Recordo una anècdota: un guàrdia civil a qui deien el *Rubio* perquè era ros em va fer els insults de rigor i em va dir: 'Por tu culpa he tenido que ir todo el curso a clases de noche al Instituto'. Estava fent el batxillerat nocturn al Peguera i ells es posaven al darrere sense que ho sabéssim. Una vegada l'Ignasi Segon, en una classe de Filosofia amb el professor Betoret, em va dir: 'Ves en compte perquè no saps mai qui tens a la classe'. Em van detenir a l'empresa on treballava (Cal Rubiralta) un dilluns al matí. M'ho temia, perquè ja havien esbrinat que el focus era la reunió que havíem fet a casa de Joan Sala, al carrer Arbonés. A Josep Ramon Mora l'havien detingut el dissabte i era un dels que hi tenia més relació perquè estàvem junts a l'HOAC. Persones com Maria Teresa Vilajeliu, amb qui he tingut molta amistat, o Carme Cots, com també Josep Cónsola, Manolo Ramos o Joan Sala i el mateix Mora sé que van rebre molt. Em vaig escapar per la meua joventut i pel fet que no m'atribuïen cap acció important, però no em vaig lliurar de l'acusació davant del TOP, que per sort l'amnistia va aturar.

—Com va ser el servei militar a Còrdova?

—Va ser molt fotuda perquè em tenien fixtat. Dels tretze mesos en vaig passar vuit sense cap permís. Estava a Artilleria: encara somio que em mobilitzen. A la cantina d'oficials es reunien els de Fuerza Nueva, reducte del feixisme més actiu. En les primeres eleccions municipals, durant tres dies, els militars ens van fer circular amb els canons per la ciutat. Als que estàvem fixtats ens ho feien saber constantment: em van controlar la correspondència, em van requisar llibres de Pedroló... Era habitual trobar-me la taquilla regirada. Només em van permetre apuntar-me a la banda per tocar el bombo perquè el capità de la companyia ho considerava de-

gradant. Passat un temps, quan ja feia vida a Manresa, m'havien detingut pel carrer i m'havien fet passar una nit a la Comissaria de Policia, només perquè m'havien vist sortir de la Residència Sacerdotal de la carretera de Vic, on ens reuníem amb els mossens Junyent, Codinach i Auric, que és l'únic que queda de la colla, com a delegat episcopal de Càritas a Manresa. Feia una vida de militància en el compromís social amb un sentit de fe, que m'ha impedit fer una militància explícitament política, tot i que és una activitat que valoro molt.

—Com valores el període de la Transició?

—El meu compromís social i sindical fa que participi en vagues com la de 1982. Aleshores el sindicalisme, després de les crisis al metall, ja estava de retirada. Fèiem el que podíem per aturar els acomiadaments, però ja no es veien avenços en la lluita obrera. La victòria socialista de 1982 la vam viure realment com un triomf, amb la sensació que la utopia que ens imaginàvem, d'un canvi de les condicions de vida dels treballadors, també havia de propiciar la presa de consciència del proletariat. Però en viure les primeres vagues d'ensenyament vaig prendre consciència que ens estaven enganyant. Deixant de banda la qüestió de l'OTAN, el que més va impactar en les nostres conviccions va ser el fet que si una cosa tan important com l'escola s'estava degradant, sense reconeixement dels professionals que no tenien ni capacitats ni recursos, era evident que el socialisme governant s'allunyava de transformar les consciències de la societat. La transició era possible, però ens vam adonar que l'opció d'aquell socialisme no era la d'una transformació social en profunditat. Felipes i Guerres no van respondre a les expectatives. Vist a posteriori la transició va ser fatal.

—Com vas anar a parar a fer de pagès a la Culla?

—La família em va convèncer que l'actitud de resistència sindical em feia mal. Necessitava un canvi. Em presento a

una convocatòria de subalterns a l'Ajuntament i trec l'oposició el 2 de gener de 1985. L'amic Rafel Llussà em suggereix fer feina a la Culla. Hi vaig conèixer Miquel Sala, pagès contractat com jo, i l'equip de responsables del projecte pedagògic: Ignasi Segon i Jordi Griera, que hi feien de mestres, a més de Francesc Biosca i Joan Tatjé. Vaig descobrir un nou món. Hi vaig viure uns anys fantàstics i una experiència impressionant. Des de la Culla fèiem propostes que ens semblaven agosarades, primer com a treballadors de l'Ajuntament i després des del Consell Comarcal, però quedaven coixes perquè naixien de dos pagesos. Vaig fer cas de la família per estudiar i treure'm un títol: em vaig llicenciar en Geografia.

Experiència acadèmica

—Com es materialitza aquest canvi amb la formació pedagògica?

—Dins del Consell Comarcal del Bages vam crear l'embrió de l'Àrea de Medi Ambient i havíem treballat en el Pla de Residus Comarcal, les Deixalleries, el projecte del Riu Verd, el Pla de Camins Comarcals, i de forma capdavantera el Pla de Protecció del Medi Natural i del Paisatge, que van ser experiències professionalment molt engrescadores, que van aportar innovació tant en l'àmbit de la gestió com del coneixement del medi natural. Hi ha una continuïtat, perquè, encara que vaig deixar la grana blava, vaig viure l'etapa ambientalista amb la mateixa convicció militant.

—Quina valoració fas del teu pas pel Consell Comarcal?

—Els consells són un invent fet i deixat estar. Un dels objectes del meu estudi com a professional de la geografia va ser veure com interactuen els nivells de l'Administració en temes de planejament territorial i d'avaluació ambiental. Podíem ajudar a simplificar les coses fent desaparèixer les diputacions com a instrument de poder mitjançant la llei de Vegueries, que Artur Mas va deixar en suspens. Articulàvem els moviments

territorials com la Catalunya Central com a entitat a través de la Comissió de Govern Local composta de forma paritària per representants dels ens locals i de l'Administració del Govern de la Generalitat en aquell territori. S'havien de posar d'acord per fer operatives les polítiques governamentals. Però la llei de Vegueries no es va posar mai en marxa. No falta coneixement de com volem fer les coses, el que no hi ha hagut és voluntat política per fer-les.

Incendis forestals

—Després, t'especialitzes en incendis forestals?

—Quan es produeix l'incendi del 1986 al Bages vaig quedar marcat. Amb Miquel Sala vam anar a apagar foc, vam conèixer els pagesos que tibaven els tractors i vam utilitzar la Casa de la Natura com el cau de defensa forestal.

«El traçat car del viaducte de l'Eix Diagonal tenia poc impacte mediambiental. Alguns el van vendre com la gran destrucció del bosc del Suanya, que està intacte»

Vaig fer de Secretari de les ADF del Bages durant tretze anys fins al 2004, en què Salvador Milà em va cridar al Departament de Medi Ambient. Per a mi, la dimensió social de les ADF era molt important. La unificació del món de pagès i l'urbà amb el voluntariat, que treballen junts pel manteniment del bé comú del paisatge, els boscos i el medi ambient, per a una persona que tenia coneixements de geografia i de planejament va ser un estímul: vaig tenir un premi de Caixa Manresa l'any 1998 i en vaig fer la tesi doctoral el 2003.

—En dues dècades ha empitjorat la situació?

—Avui dia, Marc Castellnou, portaveu internacional del tema, explica situacions més greus i parla dels incendis de sisena generació. La quantitat de biomassa forestal existent pot generar grans incendis, amb capacitat de crear el seu propi clima i fer salts immensos que s'emporten pel mig zones habitades. A Catalunya hi ha més de 2.000 urbanitzacions en territoris forestals. Per fer planificació de la prevenció a escala de paisatge, seguint els estudis de Castellnou, tenim els patrons de comportament dels incendis forestals, sabem les situacions de risc i on tenim oportunitats de control, llocs on cal-

dria concentrar la gestió forestal.

Departament de Medi Ambient

—Quina feina vas fer al departament de Medi Ambient de la Generalitat?

—Se'm va encarregar la creació de l'Oficina de Valoració Ambiental: la transposició d'una directiva, crear equips i metodologia, eines que el país necessitava. Aquells van ser els anys del *desarrollismo* català, on els dos governs del Tripartit van desplegar un model de desenvolupament d'ocupació del territori intensiu, tant des del punt de vista urbanístic com d'infraestructures, però el departament de Medi Ambient havia de frenar aquella desmesura. Estava al capdavant del pedal del fre. Una experiència impressionant, però al mateix temps amb la sensació de no haver fet prou. Tot el planejament preveia una Catalunya de més de nou milions d'habitants, fet so-

bre unes bases ambientalment nefastes. Les previsions de sòl urbanístic, industrial i d'infraestructures eren brutals. El traçat car del viaducte de l'Eix Diagonal a Manresa va ser el que tenia menys impacte mediambiental, tot i que alguns el van vendre com la gran destrucció del bosc del Suanya, que està intacte.

—Les pressions polítiques devien ser immenses?

—Sobretot per part dels germans Nadal del departament de Política Territorial, tant del Manel, que era biòleg, exercia de secretari general i posava en marxa tota la maquinària, com del Quim (excalde de Girona), que era el conseller. Una de les decisions nefastes va ser l'aeroport d'Alguairó. Va ser una batalla dura perquè es van ocupar 246 hectàrees d'espai de protecció a les aus estepàries, zona catalogada per Europa com especialment sensible. Per poder fer-ho es van d'adquirir drets per gestionar les hectàrees equivalents a les que s'havien ocupat. Es va encarir el cost d'un projecte que s'enfilava per sobre dels 60 milions d'euros, amb un resultat dolent. Una altra obra estúpida va ser el famós viaducte elevat de l'entrada a la Meridiana pel carril bus que responia només als interessos que el govern tenia amb les grans constructores.

—Alguna altra actuació nefasta?

—El canal Segarra-Garrigues, que estava aprovat des del 2002 per un govern de CiU, però Europa ens tenia marcats perquè s'havia tramitat sense cap cura de l'impacte ambiental. El 2009 ens exigien dur-lo a terme. Per les comarques afectades era una obra que no tenia cap tipus d'oposició política. Ens enfrontàvem contra un mur. Ens deien: 'voleu conservar els ocells, però s'extingirà el pagès'. Coneixia a fons el món del pagès de la Catalunya Central (amb estimació per la terra com a patrimoni familiar, cultural, històric i social), però el model de propietari agrícola de les terres afectades pel canal, no hi té res a veure. Allà la terra és un *business*: si la propietat deixa de ser seca per ser regadiu tindrà un valor dotze vegades més gran. Només amb aquest fet, hi havia 17.000 propietaris, favorables a la barbaritat. Que jo controlés, s'hi van invertir 150 milions d'euros i molts sucaven d'aquesta obra magna. Només s'hi van oposar quatre ecologistes i els que del departament de Medi Ambient feiem cabal del que ens manava Europa, però fins i tot a Brussel·les com a català em queia la cara de vergonya, perquè ens van dir que els havíem portat una merda: 'Us penseu que ens ho empassarem?'. Em sentia incòmode d'estar al costat del departament d'Agricultura de Catalunya, que tenia aquella mala consideració per part europea. Per convicció, com a tècnic li vaig dir al secretari general que, si es passava la línia vermella, se'n busqués un altre, perquè no firmaria. Vaig posar el càrrec damunt la taula. No va caldre perquè Artur Mas em va retirar la confiança i em va relegar. Ho vaig viure tranquil·lament, sense cap trasbals.

—Quines reflexions personals en vas treure?

—Va ser il·lustratiu. Vaig treballar des de l'àmbit educatiu per intentar canviar la consciència dels escolars, després per canviar la consciència dels polítics locals i després dins del govern de la Generalitat per canviar lleis i instruments de gestió i planificació. Finalment observes que el poder és una màquina que tritura les disposicions preventives ambientals en funció dels interessos econòmics que esdevindran polítics. En la part docent compartia l'experiència professional. Va ser divertit i tenia la recompensa directa dels alumnes que ho valoraven. Hi havia un *feedback*. Ho

vaig deixar quan ja no podia més. La malaltia va ser progressiva.

El turisme local

—Què passa amb el turisme a Manresa?
—Tenim una ciutat amb una estructura urbana molt vella, que no ha estat cuidada pel planejament urbanístic, que s'ha dedicat a l'eixample. Manresa va ser de les primeres ciutats que va accedir a la llei de Barris, amb una inversió de 16 milions d'euros, que es van gastar per fer la passarel·la a la via San Ignasi (1 milió). Imitant *skyline* d'altres ciutats s'han construït grans pilons de formigó perquè hi ensopeguin les persones i els cotxes. En canvi només es van gastar 300.000 euros en ajudes a la rehabilitació de cases, quan el Pla d'Habitatge deia que calia rehabilitar 200 habitatges cada any. No es va fer res i ens expliquen mentides. Com es van gastar aquells milions i quina valoració se'n pot fer? Manresa no es pot refiar del seu atractiu, però la productivitat de l'acció pública que es fa al carrer per a l'atrac-

ció turística de la ciutat és nul·la. El que qüestiono és la manca d'orientació política i d'un projecte que miri la ciutat. Ens han pres el pèl amb el «fem discurs o posem la ciutat en valor», però per a què? Si la gent no hi pot viure perquè les cases no estan habitables i les botigues de barri han de tancar.

—També vas militar a la PAHC Bages?

—Sí, vaig participar-hi activament des de la primera assemblea, a l'Ateneu La Séquia. Hi vaig aprendre moltes lliçons de vida i de solidaritat. Però també ho vaig haver de deixar per la salut. Tot i això, continuo vinculat amb la coral Incordis.

—Quina és la teva actual tasca de voluntari a Càritas Manresa?

—La feina d'un voluntari de Càritas, amb mitjana d'edat avançada, que sense ser una ONG, forma part de l'Església: una comunitat cristiana que ens envia a exercir dues de les seves principals funcions: la solidaritat i l'amor,

d'una forma pràctica i organitzada. D'altres es cuiden de la paraula i de la litúrgia. Sense la pota de la caritat, l'activitat de l'Església no existiria arreu. Ens hem d'adaptar als temps d'una forma professional per ser més eficients. Tenim persones contractades del món de l'educació i del treball social, són els instruments de la tendresa de Déu. Els seus preferits són els pobres, els marginats i els vilipendiats, que el Papa Francesc anomena com a descartats. Vol que algú els comuniqui la seva bondat i misericòrdia, per acompanyar-los en el procés d'emancipació. L'exercici de la caritat no està renyit amb el crit de la denúncia profètica de les causes per les quals la gent està en la situació en què es troba. A Càritas donem suport, ajuda i treball de promoció. I una experiència de com ens agrada fer les coses és la botiga que hem muntat a la carretera de Vic com a itinerari d'inserció laboral. Comunicar esperança a les persones en aquests moments és una obra titànica.

el perfil

Rufi Cerdan Heredia neix al Pont de Vilomara el 2 de juny de 1957. Els pares, Félix i Elvira procedien de Cañada del Hoyo (Conca). Ell tallava arbres al bosc per fer llenya i ella era treballadora de la Fàbrica Nova, on va ser una coneguda líder sindical de CCOO. Als anys cinquanta es van instal·lar al Raval de Manresa, on van construir una nova casa, que la riuada de 1971 es va endur. «Tinc molt gravada l'escena d'aquest desastre perquè aleshores treballava en un petit taller mecànic del Remei i l'empresari em va dur a casa amb un Seat 600. Va ser el darrer cotxe que va poder travessar la carretera. Vaig anar per la muntanya a recollir la mare, que venia amb autobús de la Fàbrica Nova. Des d'allà vaig veure com el riu va ensorrar completament casa meua». El seu pare va morir quan Rufi tenia quatre anys, en un accident laboral, i la viuda va anar a veure l'alcalde Roqueta que els va prometre un pis al grup de la Font dels Capellans. Comença els estudis a l'Escola Nacional del Pont de Vilomara fins que l'Acadèmia Rial obre una sucursal al Pont, on la seva mare completava la jornada amb la neteja d'aquesta escola. A canvi es rebaixava el cost de la matrícula de Rufi i de la seva germana Anna, treballadora social. Després va fer el Batxillerat nocturn a l'institut Lluís de Peguera. Amb quinze anys comença la militància a l'HOAC, on tenia de referent el capellà obrer del Pont de Vilomara, mossèn Codinach. Amb Josep Ramon Mora formaran part de la Comissió Nacional de Catalunya i participaran també en accions de CCOO. Fa el servei militar a Còrdova i es casa amb Antònia Espinalt, amb qui té una filla: Helena.

La seva vida social va començar fent de delegat metal·lúrgic a cal Rubiralta, taller situat al passatge Súrria, que treballava per la Maquinària Industrial, la Metal·lúrgica Tèxtil i Ausa. Hi va treballar dels 14 als 28

anys, de totes les varietats de l'ofici de manyà. Aleshores vivia al Joc de la Pilota i fins al 1994 va estar a La Casa de la Culla, any en què es llicencia a l'UAB en Geografia i es queda a la facultat com a professor associat. S'hi estarà 22 anys, fins al 2016, en què va haver de plegar per qüestions de salut. Ho va compaginar amb l'Administració Local, on va treballar fins al juny del 2017. De 1994 al 2004 va ser tècnic de Medi Ambient del Consell Comarcal del Bages, on va muntar l'oficina. És doctor en Geografia des del 2003, amb la tesi doctoral: *Planificació territorial i lluita contra els incendis del Bages. Una lectura geogràfica*. Va ser Secretari de les ADF del Bages durant tretze anys, fins al 2004, en què entra al departament de Medi Ambient de la Generalitat, on s'haurà d'enfrontar amb altres departaments. S'hi estarà sis anys. Retorna a Manresa com a tècnic en l'oficina que té el departament de Territori i Sostenibilitat al carrer Guimerà –que havia creat– des del 2012 fins al 2017. Ha fet dues vegades els Exercicis Espirituals de Sant Ignasi. Ha participat a la PAHC Bages i a la coral Incordis. Entra a Càritas Manresa l'any 2011 com a voluntari en un projecte d'agricultura ecològica. Després forma part del seu Consell com a responsable d'Acció Social, i des del 2017 és Director de Càritas Diocesana del Bisbat de Vic.

Obra cedida per l'artista Josep Ma Massegú

Us desitgem un Felic 2021

CERCLE
ARTÍSTIC de
mahresa

El jurat del Premi Bages posa en valor el vi com a fet cultural

President de la DO Pla de Bages des de 2015, l'enòleg Joan Soler, conegut i reconegut arreu, ha estat guardonat el novembre passat amb el 38è premi Bages de Cultura, atorgat per Òmnium Bages-Moianès.

Jordi Estrada

En el veredict, el jurat va destacar la vinculació del premiat amb el territori i els vins produïts al Bages, la tasca ingent en la promoció de la identitat vinícola, l'aposta pel cultiu de varietats pròpies de la comarca i la recuperació de varietats antigues autòctones com la Mandó i la Sumoll, la trajectòria en l'àmbit de la docència, la feina de divulgació mitjançant la col·laboració en diversos mitjans de comunicació, i també el lideratge en el projecte Can Serra dels Exibis, que segueix els preceptes de l'agricultura ecològica i biodinàmica. En la llarga i àmplia trajectòria professional de Soler, el vi i la cultura han estat sempre presents en les diferents iniciatives empreses. Al moment de recollir el guardó, el mateix Soler, a més d'agrair-lo «en nom de tots els que han treballat la vinya a casa nostra durant i segles i segles», va dir sentir-se identificat amb les dues accepcions principals del significat de *cultura*, segons consta en la definició

«Per ser un bon enòleg cal conèixer el territori; molta paciència i humilitat, perquè el procés i els resultats són lents, i la meteorologia sempre és una incertesa; i il·lusió, perquè quan et penses que ja ho saps tot, deixes d'aprendre».

del diccionari de la llengua: «Conreu de la terra» i «Conreu dels coneixements de les facultats dels homes».

Conreu de la terra

Ho va remarcar Daniel Tubau, en la glossa al premiat, a l'auditori de la Plana de l'Om: «Els dos avis del Joan ja havien fet vi». I és que, com va assenyalar Tubau, «ja de ben petit el Joan té un contacte directe amb la natura, la terra, el bestiar i la pagesia, bé sigui a través dels avis materns, a l'horta de regadiu del Poal, o dels avis paterns, a la masia del Soler de Sant Cugat del Racó». D'alguna manera, es pot dir que Soler ja duia el vi a la sang des de primera hora. De fet, és significatiu que s'interessi pel conreu de la vinya i iniciï els estudis d'Enginyeria Tècnica Agrícola, amb una voluntat clara de dedicar-se a l'enologia, en el moment de més recessió d'aquest cultiu al Bages i sense l'existència d'una llicenciatura en aquest àmbit, ni amb gaires perspectives de futur. Segons explica Robert Martí, aleshores tècnic agrícola

Del ric refranyer sobre el vi, al Joan Soler li agrada especialment «el vi fa sang». Recorda quan de petit la seva mare li narrava aquell passatge de la novel·la *Mirall trencat* de Mercè Rodoreda, en què l'àvia s'adreça al net, neulat i escanyolit, dient-li: «Senyor Jaume, beveu beveu, que el vi fa sang».

del Departament d'Agricultura, «a finals dels anys vuitanta al Bages només quedaven 400 hectàrees de vinya, ja que no es tractava d'un cultiu productiu i la Unió Europea, a més a més, subvencionava els nostres pagesos perquè arrenquessin la vinya».

Al cap dels anys, i a partir sobretot de la creació l'any 1995 de la DO Pla de Bages, presidida inicialment per Valentí Roqueta i amb Robert Martí com a secretari, es va reprendre i intensificar la plantació de vinyes, de tal manera que, dels sis cellers inicials, ubicats bàsicament als termes d'Avinyó, Artés i Salelles, s'ha passat als quinze actuals. Tan sols un mes després d'haver-se instaurat la DO, Joan Soler esdevé el responsable de producció de Bodegues Roqueta. Prèviament, havia cursat el màster en Viticultura i Enologia i els Estudis de Ciència i Tecnologia dels Aliments, i havia participat en campanyes de verema a Codorniu, Raimat i a la Manxa. El 1998 participa en la fundació de la Confraria dels Vins del Bages, que presidirà Martí fins al 2019, i assumeix la direcció tècnica i enològica de

«Si el picapoll fos una persona, seria elegant, fina, amb un punt d'austeritat. Una persona fiable i constant, amb qui sempre pots comptar i mai no et fallarà».

la marca Abadal. A partir de 2009, Soler es planta pel seu compte i el seu activisme es multiplica i diversifica. Sense desvincular-se dels vins d'Horta d'Avinyó, inicia la col·laboració amb altres cellers del Bages (com els vins Urpina, elaborats amb Ampans), altres indrets de Catalunya, Espanya i França, alhora que fa realitat els seus dos projectes més personals: els Cellers Underground i Can Serra dels Exhibis.

Conreu dels coneixements

Conscient del pes de la vinya en la història i la tradició del Bages, Soler sosté que «si a la nostra comarca li treus el passat vinícola, la deixes òrfena d'història». És per això que Soler, des de la DO i amb la complicitat dels cellers i altres institucions, com les administracions públiques, Càritas, Ampans, i també entitats culturals, impulsa, assessora i dona suport a tots aquells projectes que «connectin la vinya, amb el territori, la història i la cultura». Algunes d'aquestes iniciatives són la Fira del Vi, el Programa de Restauració de la Pedra Seca, la recuperació memorialística d'arxius i testimonis orals vinculats amb la vinya i el vi, el projecte artístic Visuals, la Ruta del Vi i la recuperació de varietats autòctones, a la torre Lluvià. Totes aquestes propostes tenen com a objectiu «preservar i fer conèixer un patrimoni material, immaterial i sensitiu, que des de fa segles ha anat teixint la nostra història, el nostre paisatge, la nostra identitat cultural». Si bé actualment la vinya no és un motor econòmic, «ho havia estat, i molt, sobretot a finals del segle XIX, moment en què al Bages és on es conreava més vinya de tot Catalunya (27.000 hectàrees)». Això explica la pervivència de més

de quatre mil barraques de vinya, una gran diversitat de tines i milers de quilòmetres de pedra seca «que equilibren el nostre territori amb una mirada que avui el món anglosaxó defineix com a *permacultura*, que és buscar la circulació més lenta de l'aigua pel territori, afavorint la fertilitat i evitant l'erosió». A banda del patrimoni material, cal remarcar l'existència d'una memòria oral lligada al món de la vinya. En aquest punt és interessant remarcar l'aportació de la filòloga Maria Estruch, autora del Diccionari Etnolingüístic de la Vinya i el Vi al Bages. Hi ha, finalment, el patrimoni sensitiu, «que es mostra a través de les varietats històriques de casa nostra, amb el seu caràcter i un mosaic molt variat de sensacions».

Soler entén la cultura com «un mitjà de transmissió d'uns coneixements i uns valors en un espai i un temps determinats, com una frontissa entre diverses generacions». És del parer que «quan una cosa es fa sense cultura, és purament mecànica. Perquè la cultura alimenta l'esperit, el sentit de pertinença a una comunitat i a un territori. I al mateix temps que t'obre els ulls i la ment, et retorna amb la responsabilitat de mantenir-la viva, pensant també en els que vindran al darrere. Al capdavant, la cultura és el fil conductor que humanitza el món». Per a Robert Martí, l'elecció de Joan Soler com a premi Bages de Cultura no pot ser més encertada, «perquè a la nostra comarca el món del vi encaixa perfectament amb els tres eixos bàsics d'actuació d'Òmnium: la llengua, per la parla dels pagesos i com a òrgan degustatiu; el país, poblat sempre de vinya, i la cultura: el vi ens vincula amb la cultura mediterrània des dels orígens».

Joan Soler, al celler de la Culla, seu de la DO Pla de Bages

Els joves i el vi

«Abans el consum de vi era un hàbit. Ara ha passat a ser un fet cultural. Caldria reintroduir-lo com a hàbit. El vi ha de trobar el seu lloc en el món de l'oci nocturn. Cal anar-lo introduint en llocs d'ambient reposat, tipus *chillout*. I alleugerir la complexitat del món del vi. Presentar-lo en la seva façana més simple, tot considerant-lo com un producte de proximitat més, com puguin ser-ho altres productes de la taula».

LLIBRERIA – PAPERERIA
RUBIRALTA 100 anys

Born, 24
08241 Manresa

Tel. 938724130
rubiralta24@hotmail.com

EDICIONS SELECTES
LLIBRES PARCIR

▪ Àngel Guimerà, 74
▪ 08241 Manresa

▪ Tel. 93 873 38 82
▪ www.parcir.com
▪ parcir@parcir.com

REGALA UNA SUBSCRIPCIÓ AL POU PER AL 2021

**Per només 44 euros la farem arribar a Manresa
o a qualsevol altre lloc del món!**

**El Pou de la Gallina,
la vacuna contra viralitats
manresanes**

Nom i cognoms _____

DNI _____ Correu electrònic _____

Adreça _____

Població _____ CP _____ Tel. _____

Subscripció a El Pou de la gallina, de _____ a _____ de _____ per
un import de 4 euros per exemplar, que pagarà:

Titular _____

Caixa o banc _____

Codi IBAN _____

Us demano que siguin pagats els rebuts al meu nom que presentarà l'Associació Cultural **El Pou de la gallina**.

(signatura)

Retalla o fotocopia aquesta butlleta i fes-la arribar a la redacció d'El Pou de la gallina, al carrer Sobrerroca,
26, 1r. 08241 Manresa (Bages). També pots enviar-nos un correu electrònic a l'adreça elpou@elpou.cat

Els patges dels Reis de Cal Jorba (1960)

J. S. Foto: Manolo Sánchez (ACB)

Situats a la plaça Valldaura, on podem observar perfectament el bar Puerto Rico, «Salón de té», o més popularment *del lloro*, membres voluntaris portalliteres de la Creu Roja de Manresa, que tocaven la trompeta o els clarins, amb el seu broquet per bufar. A la fotografia se n'aprecien set i els quatre més fàcilment identificables són: Senet, Cano, Ceferino García i Manel Marqués, segons ens confirma Joan Lladó, que va ser president dels Armats de Manresa i actualment encara fa de capità. Tots quatre vorejaven els trenta anys, estaven casats i amb canalla. Com s'observa a la fotografia, la vestimenta no té res a veure amb els Armats, sinó que més aviat recorden els egipcis, per les seves capes, amb barrets decorats amb serps. Lladó va ser un dels refundadors dels Armats de Manresa, a finals de 1999, conjuntament amb d'altres com Ramon Circuns, Pusó, Sabaté o l'actual president Manuel Ortíz, amb l'ajuda d'alguns Tirallongues. Tenen el local en una de les sales del teatre Conservatori. Darrere dels patges amb trompetes hi anava el tabaler principal, Abel de Arán, secretari dels Reis d'Orient –que es deia Candela. Era sergent de la Creu Roja i muntava a cavall; després la resta de timbalers, d'entre els quals Joan Lladó, que era el més jove de la colla. «Durant bastants anys, anava al mig i em tocava xafar la merda del cavall». Sortien a les vuit del matí i tornaven a Cal Jorba, després de donar voltes pel centre de Manresa, amb públic que els seguia a bona part del recorregut. S'aturaven a diversos llocs, com ara la Bonavista

o a casa de l'alcalde Moll, al carrer Guimerà, on els trompetes feien el toc i el secretari llegia un discurs per a la canalla en castellà: «Niños y niñas manresanos, los grandes almacenes Jorba os invitan a la gran recepción de juguetes que está instalada en la Casa Jorba. Apresurados a depositar vuestras cartas en el buzón que está instalado en el vestíbulo de los grandes almacenes Jorba. El Secretario de sus Majestades, Abel de Arán». Com es pot veure, era una publicitat comercial de Cal Jorba. Els magatzems s'encarregaven de l'organització: vestits i materials eren seus. Ho guardaven en un magatzem del capdamunt de l'edifici, on els actants es canviaven. A més dels actes del primer de gener, fins al dia 5, cada dia a la tarda hi havia dos trompeters al vestíbul de Cal Jorba que tocaven el toc de Reis per atreure la gent.

A la fotografia podem observar les llambordes típiques dels carrers del centre com la Muralla, a la part baixa del carrer d'Urgell. Muebles Sanpere, en un local amb arcs rebaixats, als baixos de l'edifici adjunt a la casa Argullol Torres de Bages del segle XVIII, que manté l'estructura, però amb tres pisos i golfes. Al costat del pedestal amb la font hi ha un fanal de tipus palmera de múltiples llums al mig de la plaça, aixecat sobre una base circular de pedra, i dues faroles als dos extrems amb fust de ciment acabades amb fanals de vidres. També és significativa la parada de l'autobús urbà, amb dues portes laterals d'acordió, i també la presència de cotxes, entre els quals cal remarcar un Chrevolet i un Seat 600.

www.guiamanresa.com

GUIA CULTURAL, SOCIAL I COMERCIAL DE MANRESA I LA CATALUNYA CENTRAL
Agenda, festes, anuncis, comerços, pobles, música, imatges, webs...

propostes

CINEMA. Laura Vidal

Un any estrany...

Acabem un any estrany, amb poc cine i molta mascareta. Un any on ens ha tocat reivindicar que la cultura és segura, però on també hem après que ens alimenta, és sana i, d'alguna manera, també ens cura. Si al gener teníem el final de la saga més galàctica (*Star Wars. L'ascens d'Skywalker*, J. J. Abrams, 2019), de cop, la ficció es va fer realitat (*Contagi*, Steven Soderbergh, 2011) i ens vam trobar sent un James Stewart confinat (*La ventana indiscreta*, Alfred Hitchcock 1954). Va arribar un estiu improvisat (*Vivir es fácil con los ojos cerrados*, David Trueba 2013) i ens vam deixar seduir per l'optimisme (*Amélie*, Jean-Pierre Jeunet, 2001); però una dura tardor ens esperava a la tornada (*Deux jours, une nuit*, Luc i Jean-Pierre Dardenne, 2013). I així ens ha passat l'any volant (*Primavera, verano, otoño, invierno... y primavera*, Kim Ki-duk, 2003). Què li demanem al 2021? Que no ens passi com Bill Murray i la marmota (*Atrapat en el temps*, Harold Ramis, 1993), desitgem un any en què sapiguem de les debilitats fer-ne fortaleces (*Intocable*, Olivier Nakache i Éric Toledano, 2011), en què puguem ser lliures per viure com ens plagui (*Captain Fantastic*, Matt Ross, 2016) però, sobretot, volem que sigui un any ple de felicitat (*Happy, un cuento sobre la felicidad*, Mike Leigh, 2008).

TEATRE. Joan Morros

'Ramon' al Kursaal

El 24 de gener es presenta al teatre Kursaal el monòleg tragicòmic *Ramon*, interpretat per Francesc Ferrer i escrit i dirigit per la Mar Monegal, que el 2019 va obtenir el Premi de la Crítica al millor text. El Ramon s'acaba de separar de la Patri i mentre busca pis s'instal·la a casa dels pares, a la seva habitació d'adolescent. Allà retrobarà la guitarra, la bicicleta estàtica i uns quants casets que els transportaran als anys noranta. *Ramon* parla de la crisi dels 40 anys, de la por del compromís, els límits de la llibertat i de la impossibilitat d'aturar el pas del temps. Un muntatge original, divertit i emotiu.

MÚSICA. Marc Vilanova

Any nou amb la incertesa del vell

En aquest primer mes de 2021 un proposem un parell d'espectacles programats al teatre Kursaal. En primer lloc hi trobarem la reprogramació del concert de Blaumut ajornat per la pandèmia (divendres, 15 de gener, 20 h), tot presentant la seva gira en format acústic *0000*, que inclou els seus grans èxits i cançons del seu últim treball discogràfic *0001*. Per altra banda, l'actriu Sílvia Bel, conjuntament amb la mezzosoprano Mireia Pintó i Vladislav Bronevetsky al piano, portaran a Manresa l'espectacle *Amb veu de dona*, que recorda les compositores Clara Schumann, Fanny Mendelssohn, Pauline Viardot i Cécile Chaminade. Un recital per a veu i piano amb intervencions teatrals que vol posar en relleu l'obra d'aquestes influents autores, malgrat la misogínia imperant al seu temps en el món de la composició musical (diumenge, 17 de gener, 18 h).

VINS. Joan Tomasa Garroset,
sommelier de Vins Tomasa

Thor de Murallius Negre 2019

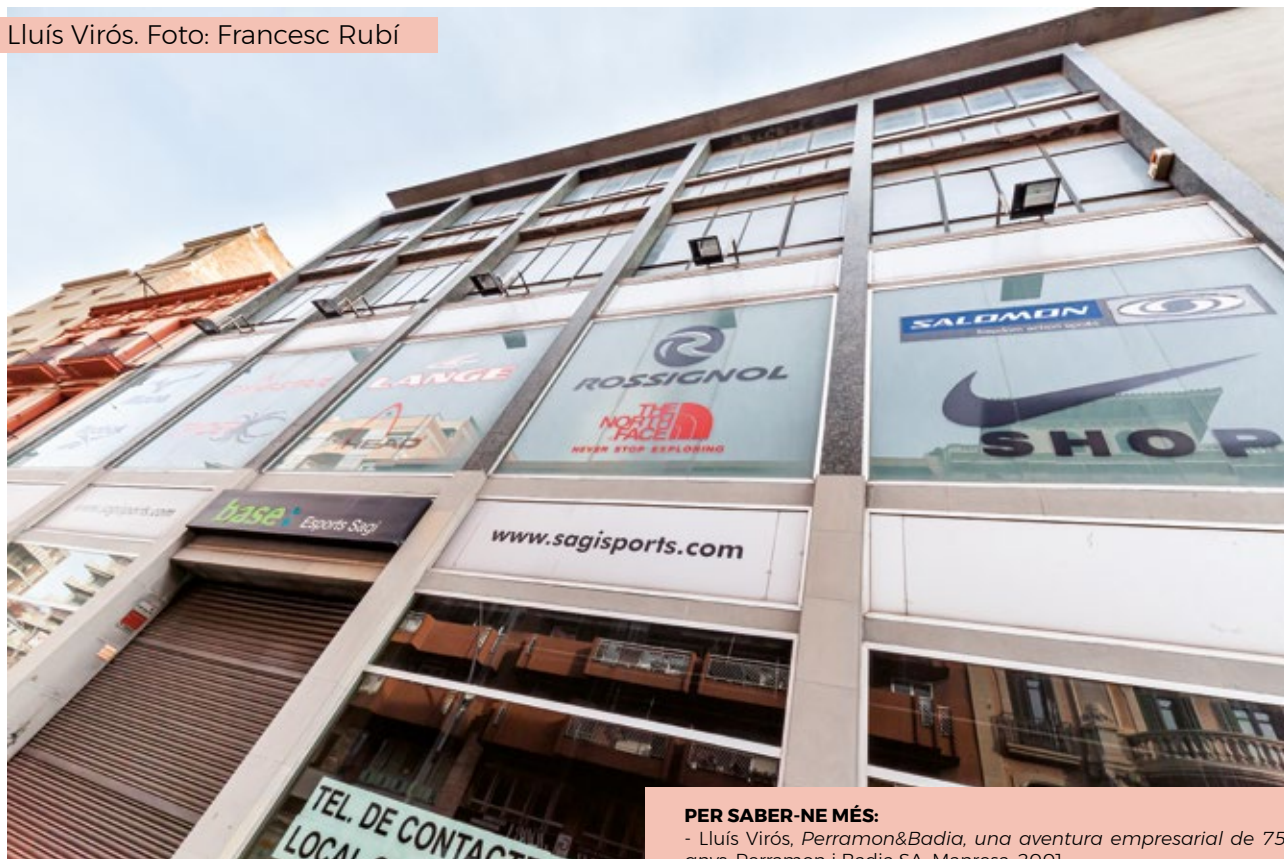
El Josep Codina, amb criteris moderns per a varietats clàssiques (Cabernet, Merlot, Syrah o Picapoll) –criteris d'agricultura ecològica i lleugeres connotacions d'agricultura biodinàmica–, produeix vins de molt alta qualitat dins del Bages. El més nou és el Thor negre 2019, vi jove i germà petit del Murallius. Cupatge de Cabernet Franc, Merlot i Syrah, amb un pas de sis mesos per botes de roure francès. El nom? Doncs fa honor al seu mastí dels Pirineus. A la vista presenta un color vermell cirera i uns rivets rosats, amb una capa mitjana. En olorar-lo és potent però agradable, després sorgeix un ventall d'aromes de vainilla de la criança, d'herbes aromàtiques de sotabosc i també de tocs balsàmics. El pas per boca és suau, agradable i equilibrat, amb una acidesa marcada però fresca, fruites madures vermelles i un toc de criança. Molt llarg en boca. Vi de la nova generació de viticultors del Pla de Bages, caracteritzada per una qualitat excel·lent i la inquietud per fer vins nous i moderns. És un vi llaminer, fresc i apte per a molts plats de la cuina mediterrània. Gaudiu-ne!

Preu de venda: 19,50 euros

Edifici Perramon

Lluís Virós. Foto: Francesc Rubí

PER SABER-NE MÉS:

- Lluís Virós, *Perramon&Badia, una aventura empresarial de 75 anys*, Perramon i Badia SA, Manresa, 2001.
- Lluís Virós, *AUSA, 1956-2006. Cinquanta anys de treball i creativitat*. Angle Editorial i AUSA, Manresa, 2006.

A

ls anys seixanta del segle passat, el sector de la carretera de Vic proper al Passeig encara era més industrial que residencial, però el centre urbà es desplaçava cap a aquesta zona i per això, el 1965, es va construir aquest edifici en

estil racionalista de postguerra, obra del prolífic arquitecte manresà Manuel Ribera Firmat, autor d'obres emblemàtiques com el proper gratacel d'habitatges de Caixa Manresa a la Bonavista, construït al mateix temps, o l'hotel Pere III.

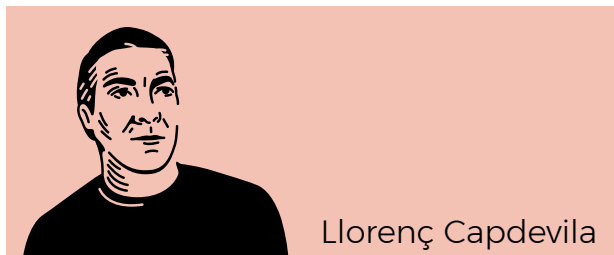
És una edifici comercial i industrial entre mitgeres, de planta trapezoïdal, amb soterrani, planta baixa i tres pisos, de disseny funcional. La façana principal de la carretera de Vic està dividida en dos sectors verticals, un de gran a l'esquerra i un altre a la dreta. El gran presenta una distribució reticular basada en cinc grans obertures per planta, pràcticament quadrangulars. A la planta baixa funcionen com a aparadors amb grans vidrieres, excepte la central, que fa de porta d'accés a la botiga. Al primer pis, que també forma part de la botiga, hi ha vidres, i al segon i al tercer hi ha grans finestrals practicables. Els eixos de composició horitzontals i verticals de la façana estan formats per la mateixa estructura de pilars i forjats de formigó, recoberts amb plaques de pedra artificial a la planta baixa i per mosaic de petites tessel·les de ceràmica a les plantes superiors.

A la part dreta de la façana, el mur és pràcticament cec, amb quatre petites finestres horitzontals en cinta, a cada pis, mentre que el parament és d'arrebossat de ciment. La façana posterior reproduïx el mateix esquema de grans finestrals col·locats entre l'estructura de formigó. El soterrani d'aquest edifici és ocupat per l'empresa Perramon i Badia, que té la seu principal a l'altra banda de la carretera de Vic i té els dos sectors comunicats per un túnel.

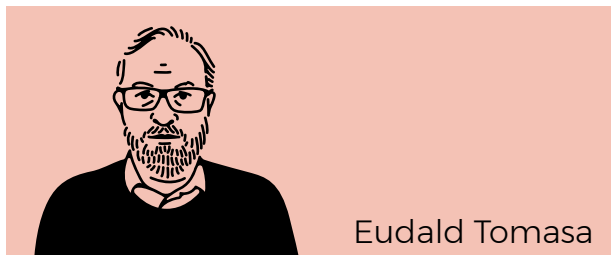
El catàleg de Manresa protegeix de manera parcial l'edifici, el volum i els elements formals com la composició de les façanes originals o el tractament dels revestiments, per la importància històrica i artística en mostrar un estil funcional o racionalista a la ciutat. L'edifici va acollir durant molts anys la botiga d'esports Sagi i, al soterrani, una part de la fàbrica de cintes Perramon i Badia. Al darrere, hi ha una nau que havia estat, de 1956 a 1964, les instal·lacions d'AUSA.

Fe d'errades:

En aquesta secció del número anterior d'**El Pou de la gallina** es va donar per error el nom de Casa Alter a la que en realitat és la Casa Vila, que també s'anomenava Cal Vila graner, perquè el promotor tenia una empresa de comerç de grans o cereals.

Llorenç Capdevila

Eudald Tomasa

Tres finalistes

Enguaný són tres les obres finalistes del Premi Joaquim Amat-Piniella, en comptes de les quatre habituals. Això podria fer pensar que ha estat un any poc fèrtil en la literatura catalana, o, si més no, en la producció de novel·les o llibres de memòries amb rerefons social i contemporani. Res més lluny de la realitat. La comissió que s'encarrega d'espigolar entre tot el que es publica ha tingut tanta feina com sempre, però ha decidit quedar-se amb tres per aconseguir un pom de finalistes equilibrat i potent: *Reis del món*, de Sebastià Alzamora; *Tots els camins*, de Joan Francesc Mira; i *Entre l'infern i la glòria*, d'Àlvar Valls. Dues novel·les i un volum de memòries que, si bé mantenen moltes diferències, coincideixen en la solidesa literària.

La novel·la de Valls recrea la figura apassionant de Jacint Verdaguer amb una ambició monumental. La vida i l'obra de mossèn Cinto no transiten per *Entre l'infern i la glòria* amb voluntat senzillament divulgativa ni amb un to hagiogràfic, sinó amb tota la complexitat (literària, lingüística i documental) que mereixen el personatge i el seu temps.

Tots els camins repassa un quart de segle de la vida del seu autor, un lúcid, savi i irònic Joan F. Mira, que repassa episodis, escenaris i persones que el van influir des que, després de la mort del pare, se li va despertar la vocació religiosa i va començar els estudis superiors amb voluntat d'esdevenir sant, fins a la militància política, l'ensenyament del grec i l'interès per l'antropologia.

Alzamora recrea, a la part central de *Reis del món*, una hipotètica trobada entre un humanista de fermes conviccions pacifistes –el filòleg i orientalista Joan Mascaró– i un materialista que té com a objectiu central a la vida acumular diners per controlar el poder –el banquer Joan March. Dos homes nascuts a Santa Margalida, amb personalitats contradictòries, que, malgrat tot, senten admiració mútua.

Tres obres de pes –per les dimensions i pel contingut–, escrites amb una llengua admirable, que dibuixen personalitats complexes mentre transiten per un segle d'història –de finals del XIX a finals del XX– i per un segle de pensament.

Futur 1984

No em creia paranoic fins que vaig tenir la sensació de viure dins la novel·la *1984*, de George Orwell. No literalment, però sí vivint les sensacions que provoca quan la llegeixes. I em vaig dir que no era més que una sensació, perquè no es pot negar que la nostra societat és democràtica, madura i lliure, oi? Que no hi ha control sobre les nostres vides, i menys sobre les nostres idees. I en tot cas, em vaig dir: no hi ha cap intenció de modificar el nostre pensament, de controlar comportaments, de fer-nos pensar, com mai fins ara, d'una manera única, on els colors polítics són meres excuses per dissimular que només hi ha una manera d'obrar, una única manera tolerable de ser, avui, ciutadà. No pot ser veritat, em vaig repetir, però altra vegada *1984* s'imposava.

Erques Torres

Perquè *1984* se'm va barrejar amb altres conceptes i amb antigues lectures que em van sobrevenir mentre mirava, estupefacte, un Telenotícies. Quan vaig calcular què cobraria Pfizer per les vacunes, l'abismal xifra de desenes de milers de milions de dòlars, vaig pensar en Marx. I vaig pensar que avui més que mai els rics seran més rics, els pobres més pobres, i les classes mitjanes portades a una lenta agonia. Després, davant de la notícia del *miracle* de les vacunes, vaig pensar en els milions de persones que continuen morint de sida, de l'èbola, o de la malària, perquè no tenen vacuna, i com d'oblidadissos i covards som els occidentals. Però el que més em va alarmar, no fou tant els continguts de la notícia, com el tractament. I llavors vaig analitzar altres telenotícies, d'altres cadenes, d'arreu. La conclusió es concentra en una paraula, esfereïdora: *propaganda*. No hi ha informació quan no hi ha cap espai real per a la discrepància, ni el contrast. Perquè la covid és innegablement una realitat dolorosa. Però això no pot tancar els nostres altres mals, físics i mentals, els socials i ètics. I se'm va fer present una gran paradoxa: es podrà cometre l'aberració de voler vacunar l'Àfrica negra de covid, quan pràcticament no en tenen, i no vacunar-los del que els mata des de segles, com és la malària, i darrerament la Sida? Em sembla cada dia més clar que assistim al gran simulacre, no pas de la gran plaga mundial, sinó del que serà la futura societat de 1984.

EL CUL DEL POU

NÚM. 277

PROJECTES URBANÍSTICS CAPITALS

EL NOU TREN DE LA BRUÏXA

L'Ajuntament i Ferrocarrils volen soterrar les vies fins el centre de la ciutat

Doncs jo sóc optimista amb aquest projecte... 60 milions d'euros i tres anys d'obres!

Ho veig realista...
Ho veig factible i fins
i tot esperançador,
il·lusionant...

Xiripitiflàutic!

Coi, que
m'engresca!

isaac
bosch

Clar... a l'altre cantó de la balança hi tinc: tenir la independència de Catalunya, alliberar els presos i retorn dels exiliats, acabar amb la monarquia espanyola, renovar el Messi, tornar a guanyar, un dia, la Champions, acabar amb el coronavirus, superar la crisi econòmica, salvar el planeta del desastre ecològic... I trobar nòvia!

Fer una estació foradant plaça Espanya amb culleretes de cafè? Això sí que són promeses factibles, això m'ho puc creure!... M'agrada quan els polítics fan promeses creïbles!

Ens imaginem l'alcalde, Marc Aloy, com un faraó mentre pensa en les grans obres de la Manresa de la pròxima dècada. Al desembre, es feia públic el projecte del futur edifici que inclourà els serveis de la Generalitat (quan s'executi del tot l'obra serà una altra cosa) i la integració dels Ferrocarrils de la Generalitat a la trama urbana de la ciutat. El regal de Reis de l'alcalde deu haver estat una maqueta de tren en miniatura que fa circular per la via, amb els ulls desprenent il·lusió, de Viladordis fins al baixador del Passeig, dient adeu als cotxes que circulen per la nova avinguda dels Països Catalans que connectarà els Trullols amb els Dolors.

Mentrestant, l'exalcalde Valentí Junyent, tot i valorar positivament els avenços per Manresa als quals ell també ha contribuït durant nou anys, el veiem mirant Aloy a través de la porta entreoberta de l'habitació. I, potser amb cert esperit de Mr. Scrooge, està temptat d'entrar d'una revolada a l'estança, desendollar el trenet i recordar al batlle el que va revelar en la campanya de les municipals: «Ens ha tocat pagar una plaça de la Reforma lletja». Que, és clar, una cosa són els plànols i l'altra l'obra final. Però no cridem el mal temps. De tot cor, amb l'aire renovat del nou any, esperem que tant les dependències de la Generalitat –que alguns ja han anomenat *Jutjats 2* per la fesomia– com la resta de projectes, amb vies o sense, vagin com una seda.

Que passeu tots un bon any,
el nou dos mil vint-i-u,
lluny de tot mal averany,
i amb un cert sentit comú.
Que tothom tingui el seu sostre
un plat a taula i un sou
I els catalans, el que és nostre:
el dret a poder dir prou
al decret de Nova Planta
amb què l'Espanya s'aguanta,
des que ens van robar, els borbons,
les nostres constitucions.
Que s'acabi la pandèmia
destrallera del covid
i que el Govern de Madrid
deixi de fer la comèdia
de la sagrada unitat
amb què ha justificat
l'oprobri a la democràcia
que sofrem. Quina fal·làcia!
I esperem que en Vilamala
pugui dir-nos l'any que ve
quan escrigui la nadala
que tot va la mar de bé.

Nadal, llum en plena nit

Nadal, bella paraula
prenyada de sentit
que a dintre meu ressona
d'ençà que era petit,
un cop més m'esperona
a engiponar un escrit.
Nadal, el nou solstici,
és llum en plena nit.

Nadal és saba, és vida
que esclata en el gran crit
de l'infant que la mare
agombola amb el pit,
que ens aporta esperança
en un món intuït,
que ens amaina i sadolla
la set de l'infinit.

Nadal és pau, és joia,
és festa i és convit;
és goig, és alegria
compartida amb delit,
malgrat el consumisme
banal i la covid,
que res no pot privar-nos
de viure'n l'esperit.

Nadal és força, és lluita,
és un repte, un envit
a viure a fons la vida
fent pinya amb el petit,
amb qui forastereja,
amb qui viu oprimat
i amb qui, lluny dels que enyora,
té el cor adolorit.

EL MERCAT NEGRE NADALENC

No es pot accedir a aquest lloc web

manresa.cat ha tardat massa a respondre

Prova el següent:

- Comproveu la connexió
- Comproveu el servidor intermediari, el tallafoc i la configuració de DNS
- Executar el diagnòstic de xarxes de Windows.

ERR_TIMED_OUT

Torna a carregar

Details

Recordo com si fos ahir aquelles festes nadalenques del 2020. Tradicionalment és una època carregada de màgia i il·lusió... Però aquell any, amb les mascaretes, els gels hidroalcohòlics i totes les mesures sanitàries, les festes eren tristes i més depriments que mai.

El dia 31 de desembre al vespre, vaig portar els nens al parc infantil sabent que igual que tants altres pares i mares de Manresa, els havíem fallat. Estava emboirat i necessitava quelcom que m'animés. Aleshores, va sorgir del no res un home vestit amb una gavardina que quasi tocava el terra... «Vols bona merda?», em va preguntar. Vaig assentir amb el cap, em va dir que el seguis i així ho vaig fer. Vam arribar a un fosc carrer sense sortida. Si ja estava nerviós abans d'arribar-hi, el moment en què vaig començar a veure cotxets i infants lligats a les faroles i joguines tirades pel terra, la suor freda va començar a glaçar-me la pell. «Quina mena de pares deixen els fills lligats als fanals?», vaig pensar. Hi havia una munió de gent fent cua a l'entrada d'un portal. Els vam avançar. Alguns d'ells carregats amb mainada i molts, exaltats, estiraven el braç intentant aturar l'home de la gavardina. Vam arribar al quart pis, a l'inici de la cua, i l'home va obrir amb clau la porta. Vam entrar de pressa per evitar que la turba

hiperventilada es colés a l'interior.

«Que pesats! Tots aquest se n'han as-sabentat per un grup de mares i pares de Manresa. S'ha d'estar motivat... En fi... T'he vist al parc i m'has fet llastimeta. Té...». L'home va obrir un calaix ple de paperines i me'n va donar una. «60 euros», va dir. Estranyat li vaig preguntar: «És el que em penso?». «Clar, sòmines! Sis invitacions per al Campament de Reis de Manresa». Amb una certa desconfiança, li vaig deixar anar: «Ostres, són una mica cares... Com les has aconseguit?». I em va respondre: «És la llei de l'oferta i la demanda, amic. Tinc centenars de bots que m'aconsegueixen les entrades dels concerts més esperats, els productes tecnològics més sucosos, ajudes a autònoms o tot el que es pugui aconseguir per internet. Va, vols una PlayStation 5? Com que m'has caigut simpàtic te la deixo per 1.200 euros».

Quan vaig sortir al carrer, estava ple-tòric. Però... «Ostres... els nens!». Per sort quan vaig arribar al parc seguien lligats al camell balancí amb molla, una mica pàl·lids però «per gaudir s'ha de patir». Els nens van poder viure el Campament reial com a manresans de primera i jo, amb més motiu, vaig quedar com el millor pare del món ~~regalant-me~~ regalant-los la PlayStation 5 per Reis.

PARAULA DE GOS

No he sabut trobar cap normativa on s'eximeixi els passejadors de gossos de dur la mascareta posada. Ho sé. No és just generalitzar ni estigmatitzar cap col·lectiu, però em crida l'atenció que, entre les persones amb qui em topo anant pel carrer sense mascareta, força sovint són persones acompanyades d'un gos. No crec que sigui casual ni que obeeixi a cap intencionalitat, principi animalista o solidaritat entre amos i mascotes. Més aviat diria que es pot deure a alguna d'aquestes causes. Pot tractar-se d'un descuit produït per un acte reflex, d'una acció que es fa d'esma, com baixar les escombraries al contenidor o pixar entre dos cotxes aparcats. Alguns ho deuen considerar una variant esportiva. D'una mena de múixing, però damunt l'asfalt, sense trineu i amb un gos d'estar per casa. Qui sap si tal ve-

gada creuen que la presència del gos ja crea l'entorn d'atenció de seguretat. Sobretot si és un pit bull, un rottweiler o un akita inu, i l'animal pateix de fòbia social. O potser és perquè, si l'amo por-

ta mascareta, l'animal no en reconeix l'autoritat. Si no és que la mascota en realitat és l'amo, cas en què quedaria plenament dispensat i justificat l'ús de la punyetera mascareta.

TANTA ROBA I TAN POC SABÓ

JAUME GUBIANAS

DEL DISCURS DEL NOSTRE COMPANY EL REI D'ESPANYA EL QUÈ MÉS M'HA AGRADAT HA ESTAT LA CRÍTICA ALS MILITARS I EX-MILITARS QUE ANIMEN ACTITUDS COLPISTES.

A MI L'ANUNCI DEL RETORN DELS DINERS DEL SEU PARE

I A MI LA PETICIÓ DE DISCULPES PEL DISCURS DEL 3 D'OCTUBRE DEL 17

JAUME GUBIANAS 2020

TEXTOS MANLLEVATS DE LA PIULADA D'UNA PERSONA QUE ARA MATEIX LA TENIM A LA PRESÓ ACUSADA DE SEDICIÓ.

TRASTOS

Amb la mateixa dinàmica que la majoria de manresans i manresanes han deixat enrere el 2020 com aquell qui deixa anar llast, el repàs d'informacions mensuals que us plantejo pretén començar amb exemples execrables de l'actualitat i la condició humana, i acabar amb els mil·lors desitjos de cara a l'any nou. Anem al gra. A la imatge que em proporciona un veí del carrer de Puigterrà de Dalt veiem una nevera pintada de vermell amb un lema retolat: «A Manresa cada dia es recullen 2.000 kg de trastos abandonats al carrer». Malauradament, aquesta estampa és tan habitual a la zona i al conjunt de la ciutat que, si no fos pel color de l'electrodomèstic, gairebé passaria despercebuda. L'objectiu de la campanya és instar al ciutadà a trucar al 010 per informar-se de com desfer-se de les andròmines i residus en general. Em pregunto si la *composició* que mostra la imatge és producte d'un no pretès efecte crida.

TERRORÍFIC

Continuem amb alguns exabruptes dels últims dies de l'any a la nostra ciutat amb la constatació de l'aterratge d'una proposta *cultural*. El peculiar Circo de Terror va estar instal·lat durant bona part del desembre al sector dels Trullols. La terrorífica cartelleria la va immortalitzar un lector fent-me notar que del 25 de desembre al 3 de gener, per rematar la temporada, oferien el Dia del Tacaño, amb entrades a cinc euros. No crec que facin falta gaires comentaris.

MATALÀS EXPLÍCIT

La següent fotografia que reproduïm és una altra constatació de la necessitat de la campanya municipal. Aquest matalàs tan explícitament identificat va ser fotografiat per una lectora el dia 1 de gener, davant del contenidor de Cal Jorba. De fet, el cap de redacció de la revista va passar pel mateix indret el dia 31 al vespre i ja va contemplar l'estampa decadent al bell mig del centre de la ciutat. Com que, per Cap d'Any, ningú va retirar-lo de la via pública, novament la *interacció* ciutadana el va guarnir amb la pintada per completar una *instal·lació* que en una mostra d'art contemporani potser despertaria algun elogi i tot.

DESCONTROL LINGÜÍSTIC

Per cert, el fet de *matar* el català en les comunicacions públiques ja no només és propi de les companyies de circ que, mancades de recursos, malviuen recorrent el país amb pasquins reaprofitats. El que realment és trist, atenent a les preocupants dades d'ús social del català, és que una empresa bagenca com Control Group, amb vuit delegacions a Catalunya, una a Madrid i la seu central a Sant Fruitós de Bages, publiqui un anunci en castellà a la revista *Freqüència* del desembre passat. És l'únic en castellà de tota la publicació, però, evidentment, els mitjans de comunicació, amb TV3 al capdavant, per desgràcia, no estan en condicions de rebutjar cap anunci per qüestions de llengua.

AMONESTACIÓ A LA BRASILERA

Una altra publicació local, el diari *Regiô7*, en l'edició del 9 de desembre, publicava un curiós anunci en portuguès en què el cònsol general del Brasil a Barcelona feia saber que una parella del seu país, establerta a Sant Vicenç

de Castellet, volia casar-se. L'anunci es feia públic per si algú hi tenia algun impediment. Com si, en els temps que corren, s'hagués de demanar permís a tercers per contraure matrimoni. Vaja, com les amonestacions de l'Església, però de caire civil.

UNA CARA MANRESANA

Canviem de cara per ensenyar-vos, adjunta a aquest text, la de Carles Gilabert, actor manresà, que va formar part del grup Teiatru, i que fa anys que desenvolupa carrera professional a Barcelona i ja va protagonitzar un anunci de

Edital de Casamento. A Cônsul-Geral do Brasil em Barcelona, usando das atribuições que lhe confere o art. 18 da Lei de Introdução ao Código Civil faz saber que pretendem casar, Naria Cristina Rodrigues Alves, natural de Itaguara-GO Brasil nascido a 19/02/1997 residente calle Roger de Lluria 58 1-2 e domiciliado na cidade de Sant Vicenç de Castellet, Espanha, nesta jurisdição consular, filha de Ney e de Leila, e Reginaldo Pereira Vasconcelos filho natural de Taquaral de Goiás - GO Brasil nascida a 23/09/1997, residente calle Roger de Lluria 58 1-2 e domiciliada na cidade de Sant Vicenç de Castellet, Espanha, nesta jurisdição consular, filho de Reginaldo e de Carolina. Apresentaram os documentos exigidos pelo Art. 1.525 do Código Civil. Se alguém souber de algum impedimento, oponha-o na forma da Lei.

gran repercussió col·locant-se la perruca d'inspiració africana del personatge dels anuncis del cercador telefònic. Passats uns guants anys, Gilabert és ara la cara de la campanya d'Òmnium. Amb els lemes *Regala Òmnium* i *El teu oxigen és essencial*, l'actor hi surt agafant aire.

SOR LUCÍA I VOX

Continuant en l'esfera d'Òmnium, en aquest cas amb les iniciatives que promou la delegació del Bages-Moianès, a l'estampa adjunta podeu contemplar Sor Lucía Caram, acompanyada d'altres membres de la Plataforma dels Aliments, a la gala de lliurament dels premis Lacetània de les Arts i la Cultura, que es va fer el Conservatori el 15 de desembre. El col·lectiu va recollir el premi *Empremta* que atorga Òmnium a

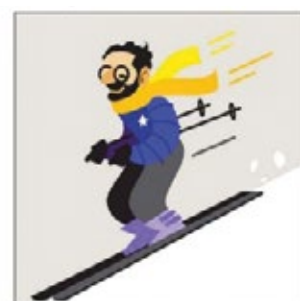
iniciatives socials que hagin destacat els darrers temps. La popular dominica hi va assistir mig lesionada d'una cama i, a preguntes d'alguns dels assistents, va explicar que s'ho havia mentre caminava a l'entorn dels Lledoners per donar suport als presos. «Si ho saben els de Vox, diran: 'castigo de Dios!'», comentava.

AUCA DE JORDI CORRONS

Uns dies més tard de lliurar el guardó en nom d'Òmnium Bages-Moianès, el 22 de desembre, Jordi Corrons deixava la presidència en mans de la periodista Anna Vilajosana –que, per cert, va passar pel **Pou** uns quants anys. La junta va homenatjar Corrons amb una auca, feta, és clar, per l'amic Joan Vilamala (en la imatge, els versos il·lustrats amb la caricatura de Maria Picassó publicada al Pou). Cal dir que Vilamala, juntament amb Jaume Gubianas acaben d'editar també l'auca dels vint anys d'Aire Nou de Baó, entitat catalanista de la vila rossellonesa del mateix nom. Les podeu veure totes dues a www.auques.cat.

CALENDARS 2021

I acabo amb la projecció dels dotze mesos que tenim per endavant. Entre els calendaris per a aquest 2021 que tot just encetem, destaquen l'editat per l'Ajuntament de Manresa, dedicat a la *Manresa de cine*, il·lustrat amb fotografies dels darrers rodatges i amb imatges històriques (alguna inspirada per l'arxiu del **Pou**). Com cada 365 dies, tampoc no ha faltat a la tradició l'amic Ignasi Segon, que aquest l'any de confinament ha dedicat el seu calendari a l'entorn verd de Manresa.

5. Aquí es guanya les mongetes i, si alguns conreen l'hort, tal com fan els bons atletes ell quan pot se'n va a fer esport.

FRANCESC GARCIA LAFARGA, LA FILOSOFIA DE L'ESFORÇ

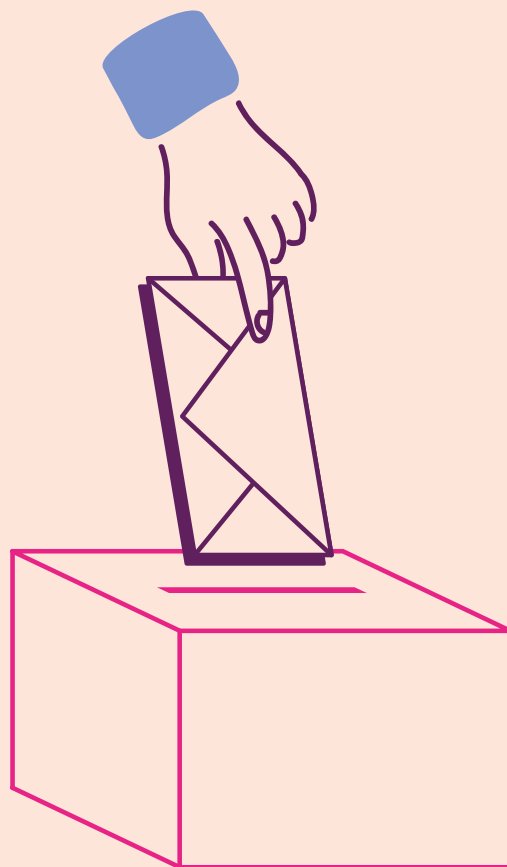

Com que tot ve una hora que s'acaba, aquest mes de gener a l'institut Lluís de Peguera es jubila el Francesc Garcia. El coneixeu, oi? Han estat molts anys de filosofia pura com l'oli d'oliva, que l'home s'ha escarrassat a ensenyar a un món que no està gaire per olives ni encara menys per la puresa o la filosofia. I, amb tot, ell ho ha provat, amb aquell entusiasme que dona haver-se emancipat gràcies a l'estudi, des d'una família d'origen humil i titllada de roja. De fet, el seu pare, fill d'un poblet de Conca, va fer més de tretze anys de presó per la condició de socialista –la dictadura no estava pas per romanços. I bé, és a la presó on l'home va fer amistat amb el pare de la seva futura esposa, fins que el Francisco i la Maruja es van retrobar a Manresa, es van casar i a l'hospital, del carrer de l'Hospital on vivien, hi van tenir dues criatures: la Marta i el Francesc. D'aquells anys n'hi ha quedat sempre més la passió per la piscina –a un cop de roc de casa, baixant pel carrer Cantarell– i un desig d'aprendre, cultivat als *Hermanos de la Salle* fins a 3r de BUP, i al Peguera, on farà el COU en horari nocturn. Perquè el Francesc, a més a més, s'havia de guanyar les garrofes, i amb disset anys havia entrat de grum al Banesto, col·laborant en la prosperitat familiar, ara que s'estaven en un pis nou de la Font dels Capellans. Passa els matins al banc i les tardes a la Universitat de Barcelona. Es fira un R5 llampant, fa noves coneixences i fins i tot assaja uns primers passos en la participació ciutadana, col·laborant amb Rialles i ben poc després amb Tabola. Als 24 anys enllesteix la llicenciatura en Filoso-

fia i entoma el servei militar després de moltes pròrrogues: l'exèrcit, tan amament, reservava sempre algunes places per a tots aquests saberuts a Lleida, al «batallón de artillería a lomos - Meseta Gardeny». Va ser, i es pot dir sense por d'equivocar-nos, un bany d'humanitat bestial: de rucs tan rucs com aquells mai més no n'ha trobats! Perquè de seguida vindrà el seu pas a l'educació. S'estrena a l'escola Camps i Fabrés, en dos cursos que també el posaran a prova i després, fetes les oposicions, accedeix a la Secundària pública. Els primers anys a Vilafranca del Penedès i de seguida catorze cursos a Esparreguera. Entremig, allò que hauria pogut quedar en una solteria daurada, la inclinació marxista li ho resoldrà amb un matrimoni als 36 anys: fruit d'uns viatges estivals a l'Amèrica Llatina que organitzaven unes ONG de molta iniciativa –ara Bolívia, ara Nicaragua...– el Francesc acabarà per conèixer la seva companya a Guatemala. Mercedes Rivera: una granadina molt arriada, establerta a Múrcia, i capaç d'aprendre valencià a Oriola en un temps rècord per tal de poder ser mestra a Catalunya. I doncs, qui negaria la força de l'amor? Al capdavall el retrobem al Peguera, al genuí institut de Secundària local. Quinze cursos més batallant contra la desídia i l'autoindulgència, desconfiant de la pedagogia ensucrada-holística i predicant la importància de fer colzes. Sense desanimar-se: sap pels ases de Gardeny que la ignorància és per natura tossuda! I amb tot, podríem dir que el nostre entorn és una mica millor gràcies a la tasca de tots aquells que, com ell, encara creuen que un altre món és possible.

14F 2021

Eleccions al Parlament de Catalunya

VOT PER CORREU

Fins al 4 de febrer

Davant la situació epidemiològica recomanem sol·licitar el vot per correu. Per fer-ho pots anar a qualsevol oficina de Correus, o també virtualment entrar al web **correos.es** amb el DNI electrònic, l'idCAT certificat o altres certificats reconeguts.

KIT BRAILLE

Fins al 18 de gener

Si tens una discapacitat visual, pots trucar al telèfon 900 400 012 i demanar el kit de vot Braille.

900 400 012

Trucant al 010 millor

Concertar amb el 010
la recollida d'un voluminós
manté el carrer net

Ajuntament
de Manresa

MANRESA
Cor de Catalunya

Una
Manresa
millor